

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZDRAVOTNĚ SOCIÁLNÍ FAKULTA**

Životní styl jedinců s homosexuální orientací

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Monika Emrová

Vedoucí práce: Mgr. Kateřina Šuleřová

Datum odevzdání práce: 14.5.2007

The Lifestyle of the Individuals with Homosexual Orientation

The topics of this bachelor work concerns the life style of individuals with homosexual orientation. I selected this topic due to several reasons, but mainly because this is a highly discussed topic of social life in recent years. Many sociological research studies confirm the change of public opinion towards men and women with homosexual orientation. The question is whether the change occurs even on the level of behaviour of individuals in concrete situations.

Registered partnership respectively other forms of legal treatment of cohabitation of partners of the same sex were legalised in the Czech republic as well as in many other countries. Efforts regarding enforcement of the law appeared in our country as soon as from the beginning of the 90's. The act was approved in 2006, after many refusals and reworks.

The aim of this work is to analyse the life style of individuals with homosexual orientation and establishment of opinions of the heterosexual society regarding the homosexual minority.

As the first hypothesis I set that the group of individuals with homosexual orientation does not significantly differ from majority society members from the point of view of their life style.

I also supposed the hypothesis that members of the majority society agree with the statement that the life style of individuals with homosexual orientation is connected with some risky formulas of behaviour.

My third hypothesis says that members of the majority society agree with inclusion of the institute of registered partnership of individuals with homosexual orientation to the legal rules, but they refuse the possibility of children adoption by pairs of the same sex.

So as to reach the aims of the research, I selected the strategy of quantity research, including the elements of quality research. There was chosen the method of inquiries using an anonymous questionnaire.

The research group consisted of two groups of respondents. The first group included individuals with homosexual orientation, while members of the other group were members of the heterosexual society.

In the course of the research, 80 questionnaires were distributed among members of the first group. In total, 40 respondents filled the questionnaire in and returned it to me. So the return rate reached 50%.

In the course of the research, 200 questionnaires were distributed among members of the second group. In total, 135 filled in questionnaires were returned – i.e. the return rate reached 67,5%.

The first, second and third hypotheses were confirmed.

I suppose that results of this work could be used for teaching respectively published in expert magazines.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Životní styl jedinců s homosexuální orientací vypracovala samostatně a použila jen pramenů, které cituji a uvádím v příložené bibliografii.

Prohlašuji, že v souladu s paragrafem 47b zákona číslo 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejňováním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě, elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích

podpis studenta

Poděkování

Mé poděkování patří především Mgr. Kateřině Šuleřové za čas a praktické připomínky, které věnovala mé práci. Dále bych ráda poděkovala Jihočeské Lambdě za ochotu a spolupráci.

OSNOVA

Úvod	8
1. Současný stav	9
1.1. Pojem homosexualita	9
1.1.1. Definice homosexuality	9
1.2. Příčiny vzniku homosexuality	10
1.2.1. Genetické dispozice	11
1.2.2. Vliv vývoje jedince v prenatálním období	12
1.2.3. Vlivy prostředí a výchovy	13
1.2.4. Teorie svedení	15
1.2.5. Shrnutí teorií vzniku homosexuality	15
1.3. Homosexualita a homosexuální chování	15
1.4. Homosexuální identifikace	16
1.5. Coming out	17
1.5.1. Proces coming outu	18
1.6. Odhady procent homosexuálů v naší populaci	20
1.7. Modely homosexuálního života	20
1.7.1. Varianta celibátu	21
1.7.2. Varianta manželství	21
1.7.3. Varianta homosexuálního partnerství	23
1.8. Životní styl	23
1.8.1. Struktura životního stylu	25
1.8.2. Taxonomie hodnot	25
1.8.3. Životní styl jedinců s homosexuální orientací	26
1.9. Problematika soužití osob stejného pohlaví	28
1.9.1. Registrované partnerství	28
1.9.2. Homosexuální dvojice a eventualita svěřování dětí do výchovy	30
1.9.3. HIV/AIDS a homosexualita	31

2. Cíle a hypotézy	33
2.1. Cíle práce	33
2.2. Hypotézy	33
3. Metodika	34
3.1. Charakteristika souboru	34
3.2. Použité metody a techniky výzkumu	34
3.3. Vlastní realizace výzkumu	35
3.4. Zpracování dat	35
4. Výsledky	36
4.1. Výsledky dotazníků jedinců s homosexuální orientací	36
4.2. Výsledky dotazníků heterosexuální společnosti	51
5. Diskuse	64
6. Závěr	68
7. Seznam použitých zdrojů	69
8. Klíčová slova	72
9. Přílohy	73

Úvod

Citát: „ Je to ale smutná epocha, když je snadnější rozbít atom, než zničit lidské předsudky.“ Albert Einstein

Tématem bakalářské práce je životní styl jedinců s homosexuální orientací. Toto téma jsem si vybrala z více důvodů, především však proto, že je v posledních letech velmi diskutovaným tématem společenského života. Řada sociologických výzkumů svědčí o proměně veřejného mínění vůči mužům a ženám s homosexuální orientací. Otázkou zůstává, zda ke změně dochází i na úrovni chování jednotlivců v konkrétních situacích.

V České republice a v řadě dalších zemích bylo uzákoněno registrované partnerství, respektive jiné formy právní úpravy společného soužití partnerů stejného pohlaví. Snahy o prosazení tohoto zákona se u nás objevovaly již od počátků devadesátých let. Po mnoha odmítnutích a přepracováních byl tento zákon schválen v roce 2006.

Další vývoj ukáže, zda tyto změny povedou k posunu hodnocení homosexuální minority majoritní společností, jinak řečeno hodnocení vlastní komunity v rámci uvedené minority.

1. Současný stav

1.1. Pojem homosexualita

Výraz homosexualita užil poprvé Benkert roku 1869 pro lásku muže či ženy k osobě stejného pohlaví, čímž mínil nejen citový vztah, ale i schopnost sexuálně reagovat na objekt stejného pohlaví, být jím vzrušen, s tendencí uskutečnit s ním pohlavní styk.

Pojem homosexualita byl užíván různými staršími i novějšími odborníky, z nichž někteří pojímali problematiku částečně nebo jednostranně a ne vždy důsledně oddělovali homosexualitu v Benkertově smyslu od pouhého homosexuálního chování, jež může, ale nemusí být vždy projevem homosexuálního zaměření. (3)

1.1.1. Definice homosexuality

Homosexualitou rozumíme trvalou citovou a erotickou preferenci osob stejného pohlaví. Je to celoživotní, neměnný a nezvolený stav, charakterizovaný tím, že jeho nositel je pohlavně přitahován a vzrušován převážně či výlučně osobami stejného pohlaví. (3)

Homosexualita je sexuální inverze, tj. odchylka v objektu sexuálního pudu. Je to poměrně častý jev týkající se 3-5% dospělé populace... U muže stejně jako u ženy vyplývá homosexualita z nevědomých komplexů. (16)

Homosexualita je trvalá pohlavní orientace na příslušníky stejného pohlaví s podobnými citovými a partnerskými vztahy jako u heterosexuality a zejména s nalezením uspokojení. V minulosti byla homosexualita považována za perverzi (zvrácenost), dnes se z lékařského hlediska chápe jako odchylka od běžné sexuality, skutečnou homosexualitu nelze „vyléčit“. (20)

Jako nositelé homosexuálního zaměření jsou muži nazýváni homosexuálové (anglicky gayové) a homosexuální ženy jsou nazývány lesbičky.

Homosexualita je záležitost, která se dotýká osobně, blízce nebo vzdáleněji téměř všech lidí. Zdaleka ne drtivá většina populace si je po celý život jistá svým heterosexuálním zaměřením a sexuálními tendencemi. (8)

Egodystonní homosexualita znamená homosexuální orientaci, s níž její nositel není zcela vyrovnán nebo ji vnitřně odmítá. Někteří lidé jsou schopni své sexuální touhy potlačit, ale pro většinu je to nesmírně obtížné, zpravidla neúspěšné a je to spojeno s pocity viny, popíráním sama sebe, odříkáním, úzkostmi a někdy i chorobami. (14)

Egosyntonní homosexualita je homosexuální orientace, s níž je její nositel vyrovnán a ztotožňuje se s ní. (14)

Ze seznamu sexuálních poruch byla v posledních klasifikacích duševních nemocí homosexualita vyškrtuta. Neexistuje totiž žádný důkaz, že by homosexuální orientace byla spojena s jakoukoli psychiatrickou patologií, současně však její zařazení mezi poruchy umožňovalo v minulosti společenskou a právní diskriminaci homosexuálů. (21)

1.2. Příčiny vzniku homosexuality

Homosexualita a další sexuální variace nebyly do současné doby prozkoumány natolik, aby společnost obdržela uspokojivou a jednoznačně pravdivou odpověď na příčiny jejich vzniku. Teorie vzniku homosexuality jsou velmi různorodé, záleží i na vědeckém oboru, z něhož odborníci při svém zkoumání tohoto problému vycházejí. Některé hypotézy se doplňují a některé stojí proti sobě. Dále uvádím ty nejznámější, o nichž se dnes diskutuje nejčastěji. (8)

1.2.1. Genetické dispozice

Nedávné objevy v genetické oblasti vedly k podpoření teorie vzniku homosexuality cestou genetických vlivů. Těmito novými objevy byly vysvětleny průzkumy z předválečných let, které poukazovaly na častější výskyt homosexuálních jedinců v příbuzenstvu. (8)

Jednovaječná dvojčata pocházející z jednoho oplodněného vajíčka a tudíž geneticky identická, jsou si podobnější v heterosexuálních nebo homosexuálních projevech, než je tomu v případě dvojčat dvojvaječných, která pocházejí z dvou různých oplodněných vajíček. (23)

Jak uvádí Janošová (2000) skupiny heterosexuálních mužů i žen vyšetřoval Pillard a kol. (1986, 1988). Podle jeho výsledků se shodná homosexuální orientace vyskytuje častěji u sester lesbických respondentek, ale u jejich bratrů jen v nepatrně větším výskytu než jaký je v celkové populaci. U homosexuálních mužů byl naopak zjištěn pouze větší počet takto zaměřených bratrů. Vyšší výskyt homosexuality či bisexuality u sester lesbických žen potvrdil také Bailey a Benishey (1993). (8)

Jak uvádí Weiss (2000) nadějně jsou i výzkumy sexuální orientace na chromozomální úrovni, Hamer a spol. (1993) identifikovali určitý gen na dlouhém ramínku X chromozomu, který pojmenovali Xq 28 a jenž je podle názoru těchto badatelů odpovědný alespoň za některé případy mužské homosexuality. Autoři prokázali spojitost mezi homosexualitou a polymorfními markery na Xq 28 u 64% ze 40 homosexuálních sourozeneckých dvojic. Přenos sexuální orientace se podle uvedených výzkumů tedy děje z matky na syna (přes X chromozom). Tento mechanismus by pak vysvětloval i skutečnost, že v jiném souboru uvedených autorů je u 114 gayů zjišťována vyšší incidence homosexuální orientace u strýců z matčiny strany, ale ne u jejich otců nebo u bratrů jejich otců. Tento výsledek byl potvrzen i výzkumem Hua a spol. (1995). (21)

1.2.2. Vliv vývoje jedince v prenatálním období

Na začátku nitroděložního vývoje má lidský zárodek základy obojího pohlaví, teprve asi po 4-5 týdnech začíná docházet k odlišnému vývoji gonád odpovídajících pohlaví zakódovaného v jeho chromozomech. (26)

Vývoj gonád ženského a mužského typu je do 5.-6. týdne embryonálního života shodný. Přítomnost chromozomu Y a genů s ním spojených vede v 7. týdnu embryonálního života k vývoji testes, vývoj ovarií z indiferentních gonád začíná během 9. týdne embryonálního života. Diferenciace pohlavních vývodů začíná po 7. týdnu embryonálního života. Vývoj zevních genitálií je shodný do 8. týdne embryonálního života, po 8. týdnu dochází k diferenciaci. Formování sexuální diferenciaci centrálního nervového systému, především pak příslušných center mezimozku, probíhá mezi 4.-6. měsícem prenatálního života. (18)

Podle uvedené teorie dojde v určitém období, které trvá asi jeden týden při zásobení tohoto centra k hormonální nevyváženosti. Dříve se někteří vědci domnívali, že mužskou homosexuální orientaci způsobuje nízká hladina testosteronu (mužského pohlavního hormonu).

Některé novější názory se však přiklánějí k hypotéze, že se může jednat spíše o odlišnou reakci sexuálních center mezimozku na tento hormon. Vzhledem k tomu, že se tato odlišnost objevuje velmi brzy, je velmi pravděpodobné, že by mohla být zpětně výsledkem genetických dispozic.

Jak uvádí Janošová (2000) zajímavé jsou v tomto smyslu výsledky L. Kaplana (1990), který se zabýval měřením testosteronu u prenatálního plodu v 13. až 15. týdnu těhotenství matek. U plodů později výlučně heterosexuálních mužů zjistil v průměru 350 ng testosteronu/dl., kdežto budoucí výlučně homosexuální muži nepřekročili ani v jednom případě hladinu 200 ng testosteronu/dl. U budoucích heterosexuálních žen se pohybovalo množství testosteronu do úrovně 50 ng/dl. a u homosexuálních žen byla hladina testosteronu 100 ng/dl. a vyšší. Z jiných výzkumů však vyplývá, že hormonální hladiny jedince mohou značně kolísat také v závislosti na jeho postavení ve společnosti, v zaměstnání apod.

Vedle nerovnovážného hormonálního přísunu při vývoji těchto oblastí mozku někteří autoři připouštějí i možnost vlivu dalších činitelů, např. toxických látek a prožitého stresu. (8)

Je brán v úvahu i stresový původ homosexuality, a to na základě skutečnosti, že se po 2. světové válce zdvojnásobil počet případů mužské homosexuality v předpokládaném důsledku válečných stresů, které těhotné ženy prožívaly. (2)

Jak uvádí Weiss (2002) někteří odborníci připouštějí vliv stresu během nitroděložního období-při stresu totiž mohou hladiny hormonů značně kolísat. Tento stresově-hormonální model podmíněnosti homosexuální orientace vytvořil Doerner a spol. Teorii prokazovali i na základě údajů, které svědčily o významně vyšších počtech homosexuálů mezi muži narozenými na území bývalé NDR během druhé světové války a v prvních poválečných letech (1941-1947), tedy v období, kdy se předpokládalo více vnějších stresujících událostí působících na těhotné ženy než v letech před válkou a po ní. (21)

Působení těchto faktorů na změnu sexuálního chování bylo prokázáno v případě hlodavců, na nichž byly v 70. letech prováděny pokusy ve východním Německu. Narušení hladiny pohlavních hormonů a přítomnost stresu během nitroděložního období ovlivnilo jejich sexuální chování v dospělosti. Těmito zjištěními byl vysvětlován vyšší výskyt homosexuality u mužů narozených za války. Je však nutné zdůraznit, že hormonální výkyvy a stres, jež způsobují u zvířat změnu specifického chování a tělesné pozice při kopulaci, nelze vztahovat na sexuální orientaci člověka, která není definována chováním při pohlavním styku, ale erotickou reakcí jedince a pohlavím jeho sexuálního partnera.

Zvláštní je fakt, že u homosexuálních mužů je častější levostranně dominantní lateralita (leváctví) než u mužů heterosexuálních. (8)

1.2.3. Vlivy prostředí a výchovy

Nejvíce současných odborníků se shoduje na tom, že prostředí může ovlivnit predispozice k určitému sexuálnímu založení pouze v prvních letech života jedince (asi

do 3. roku dítěte). Působí na ně pravděpodobně rodičovské chování, event. i další psychogenní faktory. Tyto vlivy však mohou mít větší význam zřejmě jen pro jedince, kteří mají genetické dispozice nebo u nich probíhal odlišný prenatalní vývoj (viz výše).

(8)

Hovoří se o narušených rodičovských rolích, nedostatečným začlenění otce do výchovy. (14)

Jak uvádí Janošová (2000) teorii pozdějšího ovlivnění rodinnými vztahy zastává například Lewis Yablonsky. Mužskou homosexualitu podle něj lze alespoň v některých případech vysvětlit přítomností dominantní matky a slabého či nedostatečného otcovského vzoru v dětství.

Dále uvádí Janošová (2000), že na základě výzkumů, které prováděl I. Bieber, v nichž porovnával dětství a vztahy uvnitř rodin 83 homosexuálních a 84 heterosexuálních mužů, došel k závěru, že homosexuální muži byli často v dětství silně citově vázáni na matky, a jejich otcové neplnili příliš dobře rodičovskou roli, takže byli syny jakožto vzor odmítnuti. Je si ovšem vědom faktu, že v podobném prostředí vyrůstá i jistá část heterosexuálních mužů.

Další otázka ovšem zní, zda něco z onoho odmítnutí není způsobeno právě chyběním vyhovujícího životního vzoru pro homosexuálně orientovaného dospívajícího, který vyrůstá v rodině heterosexuálních rodičů.

Působení pozdějších faktorů a jejich vysokého vlivu ještě v období puberty i později připouštějí např. některé psychoanalytické školy. Podle Janošové (2000) je homosexualita považována za důsledek nedostatku stejnopohlavní lásky v dětství, která má později za úkol napravit předchozí deficit. Podle této teze, kterou uvádí Elizabeth Moberlyová, by však homosexuální orientace nebyla záležitostí celoživotně neměnnou, ale jen určitou etapou opožděného vývoje, na jejímž konci by měla stát osoba s heterosexuálním cítěním. Většina průzkumů však hovoří proti tomuto pojetí. Podle Moberlyové by homosexuální partnerství nebylo ničím jiným nežli jakousi variantou rodičovsko-dětského vztahu, což by ovšem znamenalo, že není vztahově ekvivalentní partnerství heterosexuálnímu.

Jak uvádí Janošová (2000) opačnou tezi předpokládá na rozdíl od Moberlyové Yablonsky, tedy že homosexualitu může naopak způsobit příliš mnoho lásky mezi matkou a dcerou a mezi otcem a synem. (8)

1.2.4. Teorie svedení

Stále méně odborníků se v současnosti přiklání k jedné ze starších teorií, podle níž může být svedení v období dospívání jedince příčinou celoživotní homosexuální orientace. Současné důkazy a poznatky v medicínských a psychologických oborech tuto teorii vyvracejí. (8)

1.2.5. Shrnutí teorií vzniku homosexuality

Na základě odborného poznání se zdá, že rozhodující roli při vzniku sexuální orientace hrají biologické faktory, ať již genetické nebo hormonální z nitroděložního období. Psychologické vlivy mohou sehrát určitou roli pouze během raného dětství a zřejmě jen u disponovaných jedinců. Je málo pravděpodobné, že by vznik homosexuality bylo možné vysvětlit pouze jednou, dosud ne zcela jasnou příčinou. (14)

1.3. Homosexualita a homosexuální chování

Je rozdíl mezi homosexualitou a homosexuálním chováním. Homosexualita je sexuální orientace. Homosexuální chování může být motivováno jinými pohnutkami než preferovanou sexuální orientací. Jsou známé homosexuální styky vězňů. Jde o náhražkové chování. Homosexuální prostituce je provozována lidmi, kteří nemusí být homosexuálové, jsou heterosexuálně orientovaní. Důvodem takového homosexuálního chování je finanční odměna. Naopak ne každý homosexuálně orientovaný člověk se chová homosexuálně. (25)

Je třeba rozlišovat mezi homosexuálním chováním a homosexualitou jako atypickou sexuální orientací. Ne každé homosexuální chování je motivováno odlišnou

sexuální orientací. Nebylo nikdy prokázáno, že by bylo možné se homosexualitě naučit. Ani dlouholetí homosexuální prostitutí, kteří se svým podnikáním ve specifické subkultuře začali v dospívání, se nenaučí homosexualitě. (11)

Homosexuální orientací myslíme sexuální orientaci na osoby stejného pohlaví. Je to celoživotní, neměnný a nositelem nezapříčiněný a nezvolený stav. Homosexuální muž či homosexuální (lesbická) žena je pohlavně vzrušována a přitahována osobami stejného pohlaví.

Sexuální orientace se nemusí vždy projevovat jí odpovídajícím chováním. Jsou lidé, kteří, ať heterosexuálně nebo homosexuálně orientovaní, se po celý život zdržují zjevného pohlavního života (párového). Na druhé straně známe osoby, které jsou jednoznačně heterosexuálně orientované, a přesto se v některém období života chovaly homosexuálně nebo bisexuálně, a naopak známe (a to je častější případ) i jednoznačně orientované homosexuály, kteří se po nějaký úsek života nebo i celoživotně chovali výlučně heterosexuálně. (4)

1.4. Homosexuální identifikace

Týká se vlastního sebepojetí člověka. Sexuální identifikace určuje, za koho jedinec sám sebe považuje. Na zodpovězení otázky vlastní sexuální orientace staví člověk svůj další citový život týkající se hledání partnera, zakládání rodiny atd. I zde mohou být značné rozpory mezi chováním a sebeidentifikací nebo skutečnou orientací. Velkou úlohu zde hraje postoj společnosti, který se teprve pomalu vyvíjí od netolerance a odmítání k postupnému chápání a akceptování. Významným mezníkem u nás byly změny po roce 1989, díky nimž se začalo hovořit i o problémech dříve tabuizovaných. Tomu odpovídá fakt, že velké procento starších homosexuálních lidí žilo v manželství a zplodilo potomky.

V některých kulturách naopak není pro postavení člověka ve společnosti důležité jeho sexuální chování. Lidé mají příležitost volného výběru svého protějšku a norma většiny do něj nijak nezasahuje. V takovýchto kulturách lidé nepocítují potřebu zařadit se mezi homosexuály nebo heterosexuály (např. některá přírodní etnika).

Tendence zařadit se do některé ze sexuálních kategorií je naopak zvýšena v Evropě a v USA, snad i díky tomu, že se v této kultuře vnější úprava a vzhled mužů stále méně liší od vzhledu žen. Jedinec pak může být znejistěn jak v sexuální orientaci, tak v identifikaci s rodovou (gender) rolí třeba jen proto, že lidé v okolí poukazují na jeho rysy, jež odpovídají opačnému pohlaví.

Někteří jedinci mají ve svých projevech obsaženy rysy opačného pohlaví-muži mají nápadně ženské chování, ženy působí např. svými zálibami mužským dojmem. Hovoříme zde o maskulinních a feminních rysech, které se týkají homosexuálů i heterosexuálů. Mezi homosexuály je zřejmě o něco málo víc feminních mužů a maskulinních žen než ve zbytku populace.

Někdy dochází k určitému splynutí, nebo dokonce záměně pojmů homosexualita a transsexualita. Nejedná se o totéž. Transsexualitou nazýváme identifikaci člověka s opačným rodem-tzn. biologická žena se cítí být mužem, biologický muž se vnitřně identifikuje se ženou, což se projevuje především negativním vztahem k vlastnímu tělu (hlavně k pohlavním znakům), a také touhou co nejvíce se fyzicky podobat opačnému pohlaví, se kterým se dotýčný vnitřně identifikuje. Transsexuálové na rozdíl od homosexuálů také často usilují o operativní změnu pohlaví. (8)

1.5. Coming out

Pojem coming out vychází z anglického „to come out“ – vyjít ven. Coming out je proces, který se týká každého člověka, bez ohledu na jeho sexuální orientaci. Dochází při něm k uvědomění si své sexuální orientace a ztotožnění se s ní. Je to období, kdy člověk rozpoznává a začíná vnímat svou individualitu, a tedy i svou sexualitu, dochází k přiznání si své sexuální orientace a posléze i ke schopnosti sdělit tento fakt jiným lidem. Proces uvědomování si svého já v oblasti sexuality se většinou odehrává především v pubertálním a adolescencentním období. U homosexuálně orientovaných lidí se stává, že si své zaměření uvědomí až v mnohem pozdějším věku a zralém věku. (19)

Většina z nich však potom uvádí, že si v důsledku společenských zvyklostí nedovolili své zaměření tehdy (dříve) připustit. U žen je pozdní rozpoznání v důsledku pomalejšího dozrávání jejich sexuality a charakteru jejich erotických vztahů ještě častější. (14)

Pro homosexuální ženy je sebepoznání asi ještě složitější a bolestivější. Vzhledem k pasivnímu charakteru ženské sexuální role a tradiční mužské iniciativě homosexuální žena snáze utají své zaměření před partnerem, ba i sama před sebou. Pocitová chudost pohlavních styků nebo dokonce odpor k souloži mohou být po léta nebo i po celý život považovány za sexuální dysfunkci (poruchu sexuální funkce), a to nejen pacientkou, ale i lékařem. Případy pozdního pochopení vlastní sexuální orientace po letech existujícího narušeného manželství jsou tak u žen ještě častější než u mužů. Příležitostí k tomu může být pobyt ve výkonu trestu, kdy ženy předtím vdané po objevení svého skutečného sexuálního zaměření opouštějí manžela i děti a odcházejí za ženskou partnerkou. Homosexualitě se pochopitelně nenaučily. Prohlédly a pochopily však pravou příčinu svého narušeného vztahu k manželovi. (3)

1.5.1. Proces coming outu

Coming out představují dvě hlavní fáze, jež lze rozdělit do pěti bodů, kterými většinou jedinec postupně prochází a které se mohou prolínat.

1. Zjištění skutečnosti o svém zaměření a její akceptace:

- a) precoming out – jedinec si uvědomuje svou odlišnost, ale nedovede ji vyjádřit.
- b) vlastní coming out – člověk pojmenuje svou odlišnost. Svou sexuální identitu může zprvu odmítat, ale po čase ji přizná sám sobě a poté i jinému člověku.

2. Uspořádání života v jejím souladu:

- c) fáze explorace – navazování prvních sexuálních vztahů a experimentace.
- d) fáze partnerství – tvorba trvalejších sexuálních a partnerských vztahů odpovídajících celkovým citovým potřebám jedince.

e) fáze integrace – dotvoření hodnot, upevnění role jedince ve vnějším světě, integrace společnosti.

Homosexuála procházejícího coming outem čeká zápas s vlastním sebevědomím, protože je často sám ze sebe zklamán. Okolí, které se nezřídka i dnes staví k homosexualitě s předsudky nebo s odmítáním, je jednou z příčin jeho komplikovaného sebepojetí. V tomto období, které je charakteristické intenzivním prožíváním odlišnosti a s ním související osamělostí a labilitou, mohou být rodiče těmi, kdo nabídnou pomoc a prokáží porozumění. Také jich se týká coming out jejich potomka a před nimi samými je proces přijetí nové perspektivy budoucnosti, při němž budou muset možná se zklamáním přehodnotit své budoucí plány a představy týkající se např. vnoučat apod.

Coming out znamená pro jedince úkol přijmout své odlišné cítění jako základní axiom, z něhož bude nadále vycházet při úvahách o své budoucnosti. Touto první fází přijímá též statut sexuální menšiny. Průběh sebeuvědomování souvisí s mírou pochopení jedince jeho sociálním okolím a může být provázen depresivními stavy s pocity těžké beznaděje.

Smyslem druhé fáze coming outu je proces přizpůsobování vnějšího života svému zaměření. Někteří homosexuálně založení lidé bývají v životě celkově méně spokojeni než zbytek populace. Při realizaci svého cítění se setkávají s větším množstvím překážek. Většímu tlaku musí odolávat jedinec bydlící na vesnici, kde vymykát se znamená stát se středem zájmu pro široké okolí, než ve velkoměstě s velkou anonymitou a s podporou společenství stejně orientovaných. Všeobecně platí, že větší problémy se sebezpřijetím mají tito lidé ve společnostech orientovaných homofobicky. Míra homofobie je nepřímo úměrná liberalismu společnosti. Tolerantní společnosti homosexualitu jakožto jev nepopírají, ale chápou ji jako něco, s čím je dobré počítat. (8)

1.6. Odhady procent homosexuálů v naší populaci

Výsledky jednotlivých sociálních a sexuologických průzkumů se velmi různí. Nejčastěji se uvádí četnost u mužů 4% (až 10%) a u žen 1% a více. Dotazníky však často zjišťují sebeidentifikaci a sexuální chování dotazovaných, jež ovšem neodpovídají vždy skutečnému zaměření.

Jak uvádí Janošová (2000) sexuální chování se také v průběhu života poměrně dosti mění. Výsledky z průzkumu provedeného v Čechách (Weiss a kol.) vykázaly mnohem nižší procento lidí identifikujících sami sebe homosexuálně, než jaké obsahují podobné průzkumy v západních zemích. Za menšinově orientované se považovalo pouze 0,4% mužů a 0,3% žen a další 1,4% mužů a 2,0% žen si nebylo jisto. Sexuologové tento rozdíl vysvětlují skutečností, že se u nás i nyní ke své sexuální odlišnosti přiznává jen malá část těchto lidí. Hlavními důvody jsou: krátké trvání osvěty, teprve pozvolné změny v postoji společnosti směřující k větší toleranci a zatím jen několik let otevřeně existující gay hnutí. V letech, kdy byl průzkum prováděn, zde žilo také s největší pravděpodobností velké množství lidí, kteří svou homosexuální erotickou preferenci nepřiznali ani sobě.

Z naznačeného vyplývá, že homosexualita a sexuální orientace vůbec je záležitostí osobní a ne vždy zřejmou i samotnému nositeli. (8)

1.7. Modely homosexuálního života

Tak jako je pro heterosexuálního jedince subjektivně přirozené žít s člověkem opačného pohlaví, pro homosexuální lidi je odpovídajícím partnerstvím vztah stejnopohlavní. (8)

Homosexuálně orientovaní lidé vykazují několik variant sociálního života.

1.7.1. Varianta celibátu

Pro homosexuálního člověka, který má žít v souladu se svými pocity, je volba manželství nepřijatelná. Věřící homosexuální lidé, kteří se hlásí k náboženství, kde je homosexualita nepřijatelná, často čelí složitějším vnitřním konfliktům než stejně orientovaní lidé bez vyznání. Aktivní členové některé z církví nebo náboženských společenství, pro něž je homosexuální partnerské soužití nepřijatelné, se velmi často ocitají v neřešitelném dilematu. Chtějí-li vyhovět náboženským nařízením, jedinou možností, která přichází v úvahu, je žít v pohlavní zdrženlivosti.

Nedobrovolně zvolený celibát, který zapovídá intimní sdílení s nejbližším člověkem, však může namísto vnitřního obohacení nezřídka vést k pocitům vyhoštěnosti, vaku a samoty. Pro většinu lidí je velmi obtížné zastávat v přiměřené spokojenosti tuto poměrně komplikovanou variantu života bez existence hlubokého duchovního důvodu. Právě citové zázemí a vyrovnaný život v oblasti lásky jsou pro velkou část lidstva tím prvním předpokladem pro vlastní spokojenou seberealizaci pracovní či společenskou. Někteří homosexuální věřící se po nepřilíh zdařilých snahách posléze nakonec rozhodnou pro život v trvalém vztahu, ať již heterosexuálním, nebo homosexuálním. (8)

1.7.2. Varianta manželství

Je mnoho homosexuálů, kteří se ožení či vdají. Bývá to z nejrůznějších důvodů. Někteří si nejsou v době sňatku svého zaměření vědomi nebo si ho alespoň nepřipouštějí. Jiní si nedokáží představit, že by mohli vytvořit rovnocenný, stabilní a citově bohatý partnerský vztah s osobou stejného pohlaví. Není dost identifikačních vzorů, tedy homosexuálních párů, kteří by mladým gayům a lesbičkám ukázaly, že se dá tak žít. To vyvolává nedůvěru, jestli homosexuální vztahy mají vůbec šanci na úspěch.

Také nátlak společnosti, snaha nelišit se od ostatních je silným, i když ne správným argumentem pro vstup homosexuála do manželství. Pochopitelnějším

důvodem je touha po zplodění a výchově dítěte. Rodičovský pud totiž v důsledku homosexuality nezaniká a může být dosti silný. Zodpovědný vstup do manželství však nutně znamená odmítnutí párového života s osobou stejného pohlaví a celoživotní vzdání se plnohodnotného citového života. Ten totiž homosexuálovi může jen částečně nahradit. (14)

V minulosti většina konformnějších homosexuálních lidí, jejichž sexuální založení se přibližovalo k bisexualitě, vstupovala do manželství nebo přicházela do sexuologických poraden s žádostí o pomoc v heterosexuální adaptaci. V dnešní době odborníci uzavírání takovýchto manželství nedoporučují, protože zkušenosti ukázaly, že manželství homosexuálů s sebou nese velké riziko.

Pokud se již člověk pro tuto variantu přece jen rozhodne, je důležité, aby před uzavřením manželství o své orientaci informoval budoucí manželku (manžela), protože adaptace na většinový život nezmění jeho erotické preference.

Velmi často se takový vztah rozpadá kvůli vyprchávajícímu zájmu o manželského partnera, který vrcholí úplnou absencí pohlavního soužití nebo problematickým podvojným řešením, tj. vznikem vedlejšího homosexuálního partnerství a následnými vztahovými problémy.

Homosexuální ženy vstupují do manželství častěji než muži. Jejich zaměření jim většinou nebrání plnit alespoň pasivní úlohu sexuálních partnerek a uskutečňovat heterosexuální styky, zatímco u téměř poloviny gayů je sexuální kontakt se ženou neuskutečnitelný.

Zvláštním jevem, který sexuologové vůbec nedoporučují, je zakládání tzv. „krycího manželství“, které uzavírají někteří gayové s lesbičkami s plným vědomím svého založení a někdy též s existencí trvajících mimomanželského stejnopohlavního vztahu obou manželů. Důvody mohou být různé, např. snaha žít jako ostatní (syndrom egodystonního sexuálního sebepřijetí). Tyto svazky v podstatě nejsou utužovány žádným silnějším vzájemným citem a také se většinou rychle rozpadají. (8)

1.7.3. Varianta homosexuálního partnerství

Život v homosexuálním partnerství s sebou přináší určitá specifika, která jsou odlišná např. od nesezdaného soužití heterosexuální dvojice. Homosexuální pár má na rozdíl od ostatních forem soužití všeobecně nižší společensko-právní uznání, musí čelit většímu tlaku jak ze strany společnosti, tak ze strany vlastních příbuzných a známých.

Po roce 1989, kdy se postoje společnosti k homosexualitě začaly postupně měnit, se změnily také důvody, které vedou homosexuální jedince k rozhodnutí obrátit se s prosbou o pomoc k odborníkovi. Na rozdíl od minulých let, kdy do ordinací psychologů přicházeli z důvodu nevyrovnanosti se svou orientací, vyhledávají dnes tyto lidé odbornou pomoc spíše kvůli potížím v partnerském soužití. (8)

Lesbických párů je v průměru relativně více než mužských homosexuálních dvojic. Lze to vysvětlit jak samotným charakterem lesbických párů a jejich větší vřelostí a stabilitou, tak i vyšší tolerancí sociálního okolí vůči ženským dvojicím. (26)

Větší nestabilitou partnerských vztahů či vnitřními problémy jsou zřejmě postiženy vedle homosexuálních párů i jiné dvojice, které obecně společnost neschvaluje a které často neschvalují ani jejich nejbližší příbuzní (např. manželství smíšená etnicky, nábožensky apod.). Svazek s neschváleným partnerem znamená mnohdy do jisté míry, ačkoliv to nemusí být zjevné, rozchod s původní rodinou, odepření její podpory a pomoci a následný vznik pocitů viny. (8)

1.8. Životní styl

Pojem životní styl označuje komplex psaných a nepsaných norem a identifikačních vzorů, souhrn životních podmínek, na které lidé berou ohled ve vzájemných vztazích a chování. Podoba životního stylu je ovlivněna životním cyklem, společenskými rolemi, tradicemi. Výrazný životní styl může přejít v subkulturu.

Terminologie v této oblasti není jednotná a vedle pojmu životní způsob, který postihuje především makrostrukturální stránku sociálních vlivů (ekonomické,

ekologické, technické, kulturní, celospolečenské a skupinové procesy) a většinou se vztahuje k větším sociálním celkům, se objevují pojmy životní sloh nebo životní styl.

O životním stylu se hovoří spíše u jednotlivců. Myslí se jím soubor názorů, postojů, temperamentových vlastností a návyků, které mají trvalý ráz a jsou pro každého individuálně specifické-vystihují osobitost jeho chování. (12) Protože se život každého z nás odvíjí po určité dráze, která je trvalým sledem mnoho paralelně či propojeně probíhajících aktivit, zahrnuje velmi složitou mozaiku různých činností. Právě tento široký komplex činností, jimiž uspokojujeme své potřeby spolu s komplexem vztahů, které v rámci různých aktivit vznikají, lze definovat jako životní styl.

Každý jedinec má jiný specifický způsob života, ale obecně představuje naplňování života společnosti. Tento životní styl souvisí s hodnotami a ideály, které by člověk rád v životě uskutečňoval. Jedinec si dále vytyčuje tzv. životní plány, což je soubor cílů, kterých se člověk svou činností snaží dosáhnout. Je bezpochyby, že hodnocení každého jedince je ovlivněno zvyklostmi, mravy dané společností a subkultury, v níž žije.

Hodnotová orientace jedince se vytváří v průběhu jeho života jak z vrozených dispozic, tak i vlivem různých vnějších činitelů, kterých je v okolí jedince nespočetně. Psychologové popsali již velké množství různých životních stylů, které většinou vycházejí z různých koncepcí osobnosti a předpokládají, že právě osobnost svou individuální specifičností vtiskuje životu člověka určité dlouhodobé charakteristiky chování. (10)

1.8.1. Struktura životního stylu

Způsob života, ať již na úrovni jedince či společnosti, je dán jistými charakteristikami. Ty, stejně jako struktura všech aktivit tvořících náš životní způsob, vycházejí ze sfér lidského života.

1. oblast biologicko-medicínská (znaky genetické, hygiena, životospráva, civilizační choroby, drogy apod.),
2. oblast psychická (nervová poškození, celková psychická pohoda, psychické zátěže a choroby),
3. oblast morálně-etická (hodnotové vzorce, vztah k práci, ke vzdělání),
4. oblast osvětově-vzdělávací (výchovně-vzdělávací systém, masmédiá, kvalifikace a její další zvyšování),
5. oblast vědecko-technická (stav vědy, bezpečnosti, ekologické ohrožení, vliv na zdravotní stav apod.),
6. oblast právně-kriminologická (právní vědomí, trestná činnost, dysfunkčnost institucí),
7. oblast kulturně-historická (tradice, zvyky, obyčeje, umění),
8. oblast politická a religiózní (zájmy jednotlivých stran, projevy nacionalismu, patriotismu, náboženství). (10)

1.8.2. Taxonomie hodnot

Spolu s tématem vystupuje problém taxonomie hodnot, který souvisí zejména s možností jejich srovnávacího výzkumu. Jak uvádí Nakonečný (2000) o takovou taxonomii se pokusil M. Rokeach v roce 1968 a později. Rozlišil cílové hodnoty. Jejich seznam je následující:

- pohodlný život (prosperující život)
- vzrušující život (aktivní život)
- pocit, že bylo něčeho dosaženo (trvalý příspěvek)

- svět v míru (bez válek nebo konfliktů)
- rovnost (bratrství, stejné šance pro každého)
- jistota pro rodinu (starat se o své milované)
- svoboda (nezávislost, svoboda rozhodování)
- štěstí (spokojenost)
- vnitřní harmonie (soulad se sebou samým)
- zralá láska (duchovně-sexuální důvěrnost)
- národní jistota (jistota před útoky)
- příjemnost (příjemný, slastiplný život)
- spasení (k věčnému životu)
- sebeúcta (respekt k sobě samému)
- společenské uznání (respekt, obdiv)
- pravé přátelství (úzké kamarádství)
- moudrost (hluboké porozumění životu)

Jak uvádí Nakonečný tyto hodnoty stanovil Rokeach na základě studia literatury a explorací respondentů a jsou podkladem testování hodnotové orientace. (13)

1.8.3. Životní styl jedinců s homosexuální orientací

Mezi individuální faktory, které do způsobu života zasahují nejvýrazněji, patří přítomnost či absence dětí, rodinný život, prostředí, v němž tito lidé žijí, dále věk, v němž prodělali období coming outu, a jeho průběh. Gayové a lesbičky, ale i heterosexuálně orientovaní lidé, kteří žijí jiným způsobem než ve vlastní rodině, bývají častěji osobnostně vyhraněnější, více se angažují profesionálně či společensky.

Homosexuální muži a ženy jsou celkově méně svázáni představou o stereotypech mužské a ženské role. Vedle vlastností a dovedností typických pro jejich rodovou roli jsou ve větší míře než lidé heterosexuální nositeli také atributů obecně přisuzovaných opačnému rodu. Tato univerzalita se jeví jako výhodná pro partnerský i

pro osamělý život, na poli zaměstnání z hlediska větší kreativity a přizpůsobivosti i pro všestrannější osobnostní realizaci vůbec. (8)

Homosexuální muži mají vysokou tendenci k sexuální promiskuitě. Vysvětlení tohoto jevu je dvojitý. Předně muž je biologicky disponován k vyšší promiskuitě a aktivitě. Sejdou-li se v homosexuální páru dva muži, pak jejich biologická predispozice má pochopitelné následky. Druhým vysvětlením je obtížná realizace stálého homosexuálního partnerství vzhledem k sociálním problémům. Tvrdí se, že tento prvek bude odstraněn, pokud se podaří společnost vychovat k vyšší toleranci k homosexuální minoritě. Praxe homosexuálních mužů je zatím často poznamenána anonymními kontakty, realizovanými s vysokou motivační naléhavostí na místech nepříliš kulturních a důstojných.

Některé zájmové skupiny homosexuálů se nespokojují s tím, že bylo dosaženo zrovnoprávnění homosexuality s heterosexualitou. Mají naopak potřebu prezentovat homosexualitu jako cosi lepšího, vyššího a vznešenějšího, než je heterosexualita. Prvek hyperkompenzace, tak dobře známý z psychologie minorit zatížených pocitem jisté insuficience, je zde evidentní.

Mužské homosexuální dvojice málokdy mají příležitost pečovat o děti. Přitom by o to jistě často měly zájem. O to větší je kulturní a sociální angažovanost homosexuálních mužů. Z různých důvodů je jich o něco více než v celé společnosti v některých profesích: herci, tanečníci, estrádní umělci, číšníci, ale též např. kněží s nařízeným celibátem.

V lesbickém páru se setkávají dvě ženy. To činí dvojici citově vřelejší, často až přímo city překypující. Soužití dvou žen, které mohou společně vychovávat i dítě některé z nich, nebudí tak velikou pozornost jako mužské homosexuální páry. Proto je častější. Ženy jsou méně promiskuitní a dvojice lesbiček mohou tedy počítat s větší stálostí. (27)

Životní styl a specifické problémy lesbických žen často vyvolávají obecnou představu o úzkém vztahu mezi ženskou homosexualitou a feminismem. Někdy bývají

oba fenomény synonymizovány. Oba společenské proudy se skutečně dotýkají mnoha společných otázek, nelze je však v žádném případě směšovat či zaměňovat. (8)

1.9. Problematika soužití osob stejného pohlaví

V posledních desetiletích dochází téměř ve všech civilizovaných zemích k opuštění tradičního restriktivního judeo-křesťanského postoje k homosexuální orientaci a k homosexuálům. Tento trend našel odraz nejen v medicíně, kde byla homosexualita vypuštěna ze seznamu poruch a nemocí, ale i v úpravě zákonodárství a také v přístupu celé společnosti. (22)

1.9.1. Registrované partnerství

Právní regulace homosexuálních vztahů prochází jako nedílná součást vývoje občanských a lidských práv pozvolnou a logickou proměnou od přijetí a rozvinutí principu tolerance těchto vztahů k prosazení modelu jejich plného uznání. Podmínkou a součástí tohoto zrovnoprávnění je i pozitivní právní úprava soužití dvojic stejného pohlaví, které jim dává jak symbolické uznání společnosti, tak reálnou právní ochranu. (1)

První zemí, která přijala do svého právního řádu úpravu institutu registrovaného partnerství bylo roku 1989 Dánsko. Dánské homosexuální páry mohou také adoptovat děti, ale pouze pokud jde o pokrevního potomka jednoho z partnerů. V Norsku bylo uzákoněno registrované partnerství v roce 1993 a v roce 2001 byla povolena pěstounská péče homosexuálními páry. V roce 1995 bylo ve Švédsku uzákoněno registrované partnerství, existuje zde i možnost společné adopce. Švédsko jako první na světě umožňuje od roku 2003 také mezinárodní adopci a od roku 2005 je umožněno umělé oplodnění pro páry lesbických žen. Dále v roce 2005 vrcholný orgán švédské luteránské církve určil, že gay a lesbické páry mohou absolvovat i církevní akt požehnání. V Nizozemí a ve Španělsku existuje zákon, který umožňuje párům stejného pohlaví uzavírat manželství a také adoptovat děti. Belgie umožňuje homosexuálním párům

vstup do manželství, v roce 2005 byl poslanci schválen zákon o adopci homosexuálními páry.(7)

Snahy o prosazení institutu registrovaného partnerství v České republice se datují od roku 1995. Zákon o registrovaném partnerství byl po několika zamítnutích a přepracováních schválen 15. března 2006. (24)

Zákon ze dne 26. ledna 2006 o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů byl vyhlášen ve Sbírce zákonů v části 38 pod číslem 115/2006 Sb. dne 3. dubna 2006. Účinnosti nabývá od 1. července 2006. (24)

Registrované partnerství je institut, který upravuje soužití dvojic stejného pohlaví. Zákon upravuje uzavírání partnerství, podmínky pro jeho zrušení nebo zánik, vzájemné majetkoprávní vztahy partnerů, jejich práva a povinnosti vůči sobě navzájem, vůči institucím a vůči státu. Zákon o registrovaném partnerství dává gay a lesbickým párům právní jistotu v právním řádu České republiky. (5)

Podle Zákona o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů je registrované partnerství trvalé společenství dvou osob stejného pohlaví. Partneři mají v partnerství stejné povinnosti a stejná práva. Partner je oprávněn zastupovat druhého partnera v jeho běžných záležitostech, zejména přijímat za něho běžná plnění, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak. Partneři mají vzájemnou vyživovací povinnost. Existence partnerství není překážkou výkonu rodičovské zodpovědnosti partnera vůči jeho dítěti ani překážkou svěření jeho dítěte do jeho výchovy. Partner, který je rodičem, je povinen zajistit vývoj dítěte a důsledně chránit jeho zájmy při použití přiměřených výchovných prostředků, tak aby nebyla dotčena důstojnost dítěte a ohroženo jeho zdraví a tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj. Trvajícím partnerství brání tomu, aby se některý z partnerů stal osvojitelem dítěte. Pokud jeden z partnerů pečuje o dítě a oba partneři žijí ve společné domácnosti, podílí se na výchově dítěte i druhý partner; povinnosti týkající se ochrany vývoje a výchovy dítěte se vztahují i na tohoto partnera. (24)

Partnerské soužití přináší tyto výhody: prohloubení lidských práv jedince; krok ke zrovnoprávnění sociální menšiny homosexuálních párů a zlepšení jejich společenského přijetí; stabilizace zaregistrovaných párů; zlepšení postavení jedince

v oblasti ekonomie, v otázkách daňových a právních (dědictví, vzájemné vyživovací povinnosti, společný majetek, společné užívání bytu, atd); snížení kriminality; snížení stigmatizace; společnost by byla obohacena o novou formu způsobu života, pro homosexuální minoritu humánnějšího a důstojnějšího.

Stabilizace partnerství jednoznačně ovlivňuje zdravotní stránku těchto osob, neboť snížení rizikového chování by vedlo k menšímu šíření pohlavně přenosných chorob, tedy i HIV nákazy. Zvýšení psychických a sociálních jistot by mělo význam pro harmonizaci jejich osobnosti, životního stylu a snížení výskytu psychiatrických chorob, které vznikají také často jako důsledek osamělosti a nejasného postavení ve společnosti. **(8)**

1.9.2. Homosexuální dvojice a eventualita svěřování dětí do výchovy

Velké množství homosexuálních párů touží po vlastním dítěti nebo po získání dítěte osvojením do péče. **(8)**

Tolerance okolí k homosexuálnímu páru často rázem opadne tehdy, když se ho týká rodičovství. U veřejnosti se pak vynořují pocity pobouření, rozhořčení a nepochopení. **(17)**

Hlavním argumentem odpůrců je ochrana optimálního psychického vývoje dítěte.

Názory, které začínají v posledních letech pozvolna nacházet větší odezvu, se více opírají o nejnovější poznatky stran psychosexuálního vývoje člověka. K ovlivnění dítěte směrem k homosexuální orientaci nemůže dojít, protože je podmíněna především vrozenou dispozicí. Ani dítě vyrůstající v tradiční rodině nemá vždy vhodný identifikační vzor. **(8)**

K dispozici jsou výsledky výzkumu ze zahraničí, ze kterých je zřejmé, že výchova rodiči stejného pohlaví nijak neovlivňuje identitu dítěte, neovlivňuje ani jeho orientaci (homosexualitu nelze vychovat) a nezpůsobuje dětem větší trauma či frustraci, než s jakou se setkáváme v rodinách rodičů heterosexuálních. **(6)**

Jak uvádí Sobotková (2003) podle Championové (1995) je pro spokojenost a psychické prospívání dítěte významnější to, zda rodiče jsou šťastní a mají úzký, uspokojující vztah, než to, zda jde o partnery stejného či opačného pohlaví. Takové tvrzení je nelogické a zavádějící. Ve fungujícím heterosexuálním manželství děti opravdu formují svou pohlavní identitu dlouhodobým soužitím s otcem matkou, pozorováním jejich vztahu a modelováním mužské či ženské role. Dá se namítnout, že v řadě rodin chybí otec – většinou ovšem nechybí jiný blízký mužský vzor (dědeček, přítel matky apod.). Dvě lesbické ženy žijící v rodině s malým synem jedné z nich, skrývající svůj vztah a mající silné hranice kolem svého rodinného systému rozhodně neposkytují dítěti dostatek možností kontaktovat se s adekvátními mužskými vzory. (17)

Naše společnost je teprve v procesu vzrůstající tolerance a její postoje k homosexualitě i míra homofobie budou nadále procházet četnými změnami. Také v této problematice se postoje společnosti budou nadále vyvíjet. (8)

1.9.3. HIV/AIDS a homosexualita

V roce 1981 se v odborné lékařské literatuře objevila zpráva o výskytu vzácné formy zápalu plic a vzácné formy nádorového onemocnění kůže (Kaposiho sarkom) u několika mladých homosexuálně orientovaných mužů v USA. Stoupající počet nemocných a další epidemiologické údaje svědčily o infekčním původu onemocnění. V roce 1983 se podařilo izolovat virus, který později na základě mezinárodní dohody byl pojmenován HIV virus. Tento název je zkratkou, vytvořenou z prvních písmen jeho celého označení Human Immunodeficiency Virus (Virus lidské imunodeficiency). Virus způsobuje onemocnění AIDS, jehož název je opět vytvořen ze zkratk anglického pojmenování Acquired Immunodeficiency Syndrome (syndrom získaného selhání imunity). (11)

Na samém počátku epidemiologické kariéry viru HIV byly především studovány a eliminovány přenosy prostřednictvím krevní transfuze a léčby krevními deriváty. Poté se zdálo, že se jedná o jakousi metlu homosexuálních mužů. Ve vyspělejších zemích se

totiž právě gayové stali nejčastějšími oběťmi. Homosexuálové se tak stali první definovanou rizikovou skupinou. Protože přenos viru je poměrně jednoduchou záležitostí, byly brzy definovány hlavní epidemiologicky závažné sexuální praktiky. Obecně je takovou praktikou zejména nechráněný pohlavní styk, zvláště pak koitus anální. Šíření HIV v homosexuální mužské subkultuře podporovala také typicky vysoká sexuální promiskuita a poměrně časté sexuální styky s náhodnými partnery. Jedním z důležitých poučení z pandemie HIV je skutečnost, že se cílenou sexuální osvětou podařilo do značné míry modifikovat sexuální chování v populaci gayů. Jejich roli hlavní rizikové skupiny však rychle přebírají nitrožilní toxikomani. (27)

Homosexuální skupiny zareagovaly kladně na osvětu a začaly samy ve velké míře provádět aktivní výchovné programy a poradenství, v nichž se zaměřovaly především na propagování zásad bezpečného sexu a také, i když v menší míře, na partnerskou věrnost. Po několika letech této činnosti se dostavily konkrétní výsledky a nárůst nositelů HIV infikovaných homosexuálním stykem se začal významně snižovat. (8)

2. Cíle a hypotézy

2.1. Cíle práce

Cílem práce je analyzovat životní styl jedinců s homosexuální orientací a zjištění názorů heterosexuální společnosti na homosexuální minoritu.

Dílními cíli jsou:

- analyzovat životní styl příslušníků heterosexuální společnosti;
- provést komparaci životního stylu jedinců s homosexuální orientací a životního stylu příslušníků heterosexuální společnosti.

2.2. Hypotézy

Hypotéza 1

Skupina jedinců s homosexuální orientací se z hlediska životního stylu významně neliší od příslušníků majoritní společnosti.

Hypotéza 2

Příslušníci majoritní společnosti souhlasí s tvrzením, že životní styl jedinců s homosexuální orientací je spojen s některými rizikovými vzorci chování.

Hypotéza 3

Příslušníci majoritní společnosti souhlasí se začleněním institutu registrovaného partnerství jedinců s homosexuální orientací do právního řádu, ale odmítá možnost adopce dětí dvojicemi stejného pohlaví.

3. Metodika

3.1. Charakteristika souboru

Výzkumný soubor tvořily dvě skupiny respondentů. Jedinci s homosexuální orientací tvořili první skupinu, druhou skupinu pak tvořili příslušníci heterosexuální společnosti.

První skupina byla složena z mužů a žen, kteří nějakým způsobem udržují kontakt s Jihočeskou Lambdou. Tento klub působí v jihočeském regionu a sdružuje jedince s homosexuální orientací. Zástupkyni Jihočeské Lambdy byly předány dotazníky, které byly rozdány členům tohoto klubu. Během výzkumu bylo rozdáno 80 dotazníků. Celkem tento dotazník vyplnilo a odevzdalo 40 respondentů. Návratnost tedy činila 50%.

Druhá skupina byla tvořena z mužů a žen, kteří se hlásí k heterosexuální společnosti. Výzkumný soubor tvořili náhodně vybraní respondenti starší 18 let. Snažila jsem se obsáhnout různé věkové rozložení a různé kategorie vzdělání. Během výzkumu bylo rozdáno 200 dotazníků. Bylo navraceno 135 vyplněných dotazníků, návratnost tedy činila 67,5%.

3.2. Použité metody a techniky výzkumu

K dosažení výzkumných cílů byla zvolena strategie kvantitativního výzkumu, který kombinuje prvky kvalitativního výzkumu. Provedený výzkum má explorativní charakter. Byla zvolena metoda dotazování formou anonymního dotazníku.

Dotazník je výzkumný a diagnostický prostředek ke shromažďování informací prostřednictvím dotazování osob. Podstatou je soubor otázek sestavených podle určitých kritérií, předkládaný v písemné podobě. (15) Na dotazník respondent odpovídá písemně na otázky v tištěném formuláři. (2) Dotazník je nejpoužívanější prostředek ke sběru informací. Vlastní dotazník by měl mít danou formální úpravu - úvodní formulí, která obsahuje oslovení, představení se respondentovi a zdůvodnění výzkumu. Jelikož dotazník má obsahově respondenta spíše přitahovat, nežli odpuzovat, jak říká Kozlová. (9)

Jedná se o vlastní dotazník, otázky jsou koncipovány pro potřeby mého výzkumu a vychází z odpovídající teorie. Tuto techniku jsem použila jak u skupiny jedinců s homosexuální orientací, tak u skupiny příslušníků heterosexuální společnosti. Otázky v dotazníku jsou převážně uzavřené, některé otázky jsou otevřené, kde respondenti mohou odpovídat vlastními slovy.

Výzkum u skupiny jedinců s homosexuální orientací byl proveden zástupkyní Jihočeské Lambdy, která dotazníky rozdávala osobně. Vždy respondentům bylo vysvětleno, jak mají postupovat, byli ujištěni o anonymitě dotazníků.

Výzkum u skupiny příslušníků heterosexuální společnosti byl proveden přímou distribucí dotazníků. Vždy jsem dbala, aby byla dodržena anonymita respondentů. V krátkosti bylo vysvětleno, čeho se dotazník týká.

3.3. Vlastní realizace výzkumu

Na začátku roku 2006 probíhala přípravná fáze zaměřená na vlastní realizaci výzkumu. Byl zajištěn souhlas Jihočeské Lambdy, která přislíbila pomoc s rozdáváním dotazníků. V únoru byl proveden předvýzkum, některé otázky byly upraveny, tak aby byly lépe srozumitelné a jasné. Rozdávání dotazníků probíhalo v měsících únor až duben.

3.4. Zpracování dat

Zpracování výsledků průzkumu bylo provedeno tabulkovým procesorem Microsoft Excel XP. U otázek, které obsahovaly kvalitativní data, byla použita kvalitativní obsahová analýza.

4. Výsledky

4.1. Výsledky dotazníků jedinců s homosexuální orientací

Otázka č. 1 – Pohlaví a sexuální orientace

Výzkumu se zúčastnilo celkem 40 jedinců s homosexuální orientací, z toho 57,5% tvořili muži s homosexuální orientací, 25% ženy s homosexuální orientací, 2,5% bisexuálních mužů a 15% bisexuálních žen.

Tabulka 1: Pohlaví a sexuální orientace

	Počet	Procenta
Homosexuální muž	23	57,5%
Homosexuální žena	10	25%
Bisexuální muž	1	2,5%
Bisexuální žena	6	15%
Celkem	40	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 2 – Věk

Průměrný věk respondentů byl 30 let. Nejstaršímu respondentovi bylo 68 let a nejmladšímu 18 let.

Tabulka 2: Věk

Nejvyšší věk	68
Nejnižší věk	18
Průměrný věk	30

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 3 – Nejvyšší dosažené vzdělání

Nejvíce byli zastoupeni respondenti se středoškolským vzděláním, které bylo ukončeno maturitou, a sice 65%. Druhým nejčastěji se objevujícím vzděláním bylo vzdělání středoškolské bez maturity, které bylo zastoupeno 20%. Třetí nejčastější typ vzdělání bylo vysokoškolské, které činilo 10%. Základní vzdělání nebo vyšší odborné vzdělání uvedlo shodně 2,5% respondentů.

Tabulka 3: Nejvyšší dosažené vzdělání

Nejvyšší dosažené vzdělání	Počet	Procenta
Základní	1	2,5%
Středoškolské bez maturity, vyučen	8	20%
Středoškolské s maturitou	26	65%
Vyšší odborné	1	2,5%
Vysokoškolské	4	10%
Celkem	40	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 4 – V jak velkém městě nyní žijete?

Počet respondentů žijících v Praze byl 0%. V krajském městě žije 57,5% respondentů, 22,5% respondentů v menším městě a 20% respondentů na vesnici.

Tabulka 4: V jak velkém městě nyní žijete?

	Počet	Procenta
V Praze	0	0%
V krajském městě	23	57,5%
V menším městě	9	22,5%
Na vesnici	8	20%
Celkem	40	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 5 – Ví o Vaší sexuální orientaci Vaše rodina?

Na tuto otázku odpovědělo 52,5% respondentů ano, 20% respondentů uvedlo jako odpověď ne a 27,5% respondentů uvedlo jako odpověď částečně.

Tabulka 5: Ví o Vaší sexuální orientaci Vaše rodina?

	Počet	Procenta
Ano	21	52,5%
Ne	8	20%
Částečně	11	27,5%
Celkem	40	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 6 – S jakou reakcí jste se setkal(a) ve Vaší rodině při coming outu?

Tato otázka se týká skupiny jedinců s homosexuální orientací, kteří odpověděli na otázku č. 5 (Ví o Vaší sexuální orientaci Vaše rodina?) ano nebo částečně. S pozitivní reakcí se setkalo 47% respondentů, 44% respondentů odpovědělo, že se setkalo s reakcí negativní a 9% respondentů si vybralo jinou odpověď.

Tabulka 6: S jakou reakcí jste se setkal(a) ve Vaší rodině při coming outu?

Reakce	Počet	Procenta
Pozitivní	15	47%
Negativní	14	44%
Jiná odpověď	3	9%
Celkem	32	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 7 – V jakém věku u Vás došlo k tzv. coming outu?

Nejvyšší věk respondentů, kdy u nich došlo k tzv. coming outu byl 29 let, nejnižší věk byl 12 let. Průměrný věk činí 18 let.

Tabulka 7: V jakém věku u Vás došlo k tzv. coming outu?

Nejvyšší věk	29
Nejnižší věk	12
Průměrný věk	18

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 8 – Žijete v současné době s partnerem?

S partnery stejného pohlaví žije 50% respondentů, 47,5% respondentů nemá partnera a 2,5% respondentů žije s partnerem opačného pohlaví.

Tabulka 8: Žijete v současné době s partnerem?

	Počet	Procenta
Stejného pohlaví	20	50%
Opačného pohlaví	1	2,5%
Nemám partnera	19	47,5%
Celkem	40	100%

Zdroj: Vlastní výzkum

Otázka č. 9 – Kolik jste v minulosti prožil(a) partnerských vztahů?

Méně než 5 partnerských vztahů mělo 80% respondentů, 10% respondentů uvedlo, že prožilo 6 až 10 partnerských vztahů. Dále 10% respondentů uvedlo 11 – 15 partnerských vztahů a nikdo si nevybral možnost 16 a více partnerských vztahů.

Tabulka 9: Kolik jste v minulosti prožil(a) partnerských vztahů?

	Počet	Procenta
Méně než 5 partnerských vztahů	32	80%
6 – 10 partnerských vztahů	4	10%
11 – 15 partnerských vztahů	4	10%
16 a více partnerských vztahů	0	0%
Celkem	40	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 10 – Měl(a) jste heterosexuální vztah?

Na tuto otázku uvedlo 75% respondentů odpověď ano, odpověď ne zvolilo 25% respondentů.

Tabulka 10: Měl(a) jste heterosexuální vztah?

	Počet	Procenta
Ano	30	75%
Ne	10	25%
Celkem	40	100%

Zdroj: Vlastní výzkum

Otázka č. 11 – Byl(a) jste někdy zamilován(a) do osoby opačného pohlaví?

U 57,5% respondentů byla odpověď ano, u 40% respondentů byla vybrána odpověď ne a 2,5% respondentů na tuto otázku neodpověděli.

Tabulka 11: Byl(a) jste někdy zamilován(a) do osoby opačného pohlaví?

	Počet	Procenta
Ano	23	57,5%
Ne	16	40%
Neuvedeno	1	2,5%
Celkem	40	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 12 – Byl(a) jste někdy zamilován(a) do osoby stejného pohlaví?

Zde odpovědělo 95% respondentů ano a 5% respondentů ne.

Tabulka 12: Byl(a) jste někdy zamilován(a) do osoby stejného pohlaví?

	Počet	Procenta
Ano	38	95%
Ne	2	5%
Celkem	40	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 13 – Myslíte si, že osoby s homosexuální orientací žijí promiskuitnějším životem než osoby s heterosexuální orientací?

Odpověď ano vybralo 20% respondentů, odpověď ne byla zvolena 52,5% respondentů a 27,5% respondentů zvolilo jinou odpověď.

Tabulka 13: Myslíte si, že osoby s homosexuální orientací žijí promiskuitnějším životem než osoby s heterosexuální orientací?

	Počet	Procenta
Ano	8	20%
Ne	21	52,5%
Jiná odpověď	11	27,5%
Celkem	40	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 14 – Myslíte si, že homosexuální chování je spojeno s některými rizikovými vzorci chování (například nechráněný pohlavní styk a jiné)?

V této otázce odpovědělo 47,5% respondentů ano a stejný počet respondentů zvolilo odpověď ne. Zbýlých 5% respondentů zvolilo jinou odpověď.

Tabulka 14: Myslíte si, že homosexuální chování je spojeno s některými rizikovými vzorci chování (například nechráněný pohlavní styk a jiné)?

	Počet	Procenta
Ano	19	47,5%
Ne	19	47,5%
Jiná odpověď	2	5%
Celkem	40	100%

Zdroj: Vlastní výzkum

Otázka č. 15 – Myslíte si, že u osob s homosexuální orientací se ve vyšší míře objevuje výskyt HIV/AIDS infekce?

Z tabulky je patrné, že odpověď ano zvolilo 37,5% respondentů, odpověď ne 45% respondentů a jinou odpověď zvolilo 17,5% respondentů.

Tabulka 15: Myslíte si, že u osob s homosexuální orientací se ve vyšší míře objevuje výskyt HIV/AIDS infekce?

	Počet	Procenta
Ano	15	37,5%
Ne	18	45%
Jiná odpověď	7	17,5%
Celkem	40	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 16 – Snažil(a) jste se někdy např. kvůli tlaku prostředí, náboženskému přesvědčení nebo snaze nelišit se od ostatních nebo z jiných důvodů, přizpůsobit se heterosexuální většině?

Odpověď ano u této otázky zvolilo 45% respondentů, 52,5% respondentů zvolilo odpověď ne a 2,5% respondentů si vybralo jinou odpověď.

Tabulka 16: Snažil(a) jste se někdy např. kvůli tlaku prostředí, náboženskému přesvědčení nebo snaze nelišit se od ostatních nebo z jiných důvodů, přizpůsobit se heterosexuální většině?

	Počet	Procenta
Ano	18	45%
Ne	21	52,5%
Jiná odpověď	1	2,5%
Celkem	40	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 17 – Pokud jste na předchozí otázku odpověděl(a) ano, napište z jakého důvodu?

Na tuto otázku odpovídalo jen 18 respondentů. Nejčastější odpověď byla: přizpůsobení se většině, tuto odpověď zvolilo 39% respondentů. Kvůli profesnímu životu se snažilo přizpůsobit heterosexuální společnosti 28% respondentů. Kvůli náboženskému přesvědčení se snažilo přizpůsobit heterosexuální společnosti 11% respondentů. Kvůli životu na malém městě a kvůli špatné reakci okolí zvolilo tuto odpověď shodně 5,5% respondentů. Odpověď nevedlo 11% respondentů.

Tabulka 17: Pokud jste na předchozí otázku odpověděl(a) ano, napište z jakého důvodu?

Kategorie odpovědí	Počet	Procenta
Profesní život	5	28%
Život na malém městě	1	5,5%
Špatná reakce okolí	1	5,5%
Přizpůsobení se většině	7	39%
Náboženské přesvědčení	2	11%
Neuvedeno	2	11%
Celkem	18	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 18 – Myslíte si, že v naší společnosti se během posledních let názory vůči jedincům s homosexuální orientací změnily k lepšímu, horšímu, nebo nezměnily? Popřípadě napište jinou odpověď.

V 87,5% případů respondenti uvedli, že se názory vůči jedincům s homosexuální orientací změnily k lepšímu a naopak 2,5% respondentů uvedlo, že se názory změnily k horšímu. U 10% respondentů byla vybrána odpověď, že se názory nezměnily. Žádný respondent nevedl jinou odpověď.

Tabulka 18: Myslíte si, že v naší společnosti se během posledních let názory vůči jedincům s homosexuální orientací změnily k lepšímu, horšímu, nebo nezměnily? Popřípadě napište jinou odpověď.

	Počet	Procenta
Změnily k lepšímu	35	87,5%
Změnily k horšímu	1	2,5%
Nezměnily	4	10%
Jiná odpověď	0	0%
Celkem	40	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 19 – Uvítal(a) jste přijetí zákona o registrovaném partnerství?

Zákon o registrovaném partnerství uvítalo 95% respondentů a 5% respondentů bylo opačného názoru.

Tabulka 19: Uvítal(a) jste přijetí zákona o registrovaném partnerství?

	Počet	Procenta
Ano	38	95%
Ne	2	5%
Celkem	40	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 20 – Souhlasil(a) byste s plnou legalizací manželství jedinců s homosexuální orientací?

S plnou legalizací manželství jedinců s homosexuální orientací souhlasilo 85% respondentů, nesouhlasilo 10% respondentů a 5% respondentů uvedlo jinou odpověď.

Tabulka 20: Souhlasil(a) byste s plnou legalizací manželství jedinců s homosexuální orientací?

	Počet	Procenta
Ano	34	85%
Ne	4	10%
Jiná odpověď	2	5%
Celkem	40	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 21 – Myslíte si, že by homosexuální páry měly mít možnost vychovávat děti (například adopce)?

S možností vychovávat děti homosexuálními páry souhlasí 60% respondentů a 15% respondentů zaujímá opačný názor. Jinou odpověď zvolilo 25% respondentů.

Tabulka 21: Myslíte si, že by homosexuální páry měly mít možnost vychovávat děti (například adopce)?

	Počet	Procenta
Ano	24	60%
Ne	6	15%
Jiná odpověď	10	25%
Celkem	40	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 22 – Využil(a) byste se svým partnerem/partnerkou možností vychovávat společně dítě (např. adopce)?

Možnosti vychovávat společně dítě by využilo 45% respondentů, této možnosti by nevyužilo 35% respondentů a 20% respondentů zvolilo jinou odpověď.

Tabulka 22: Využil(a) byste se svým partnerem/partnerkou možnosti vychovávat společně dítě (např. adopce)?

	Počet	Procenta
Ano	18	45%
Ne	14	35%
Jiná odpověď	8	20%
Celkem	40	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 23 – Myslíte, že byste dítěti mohl(a) nabídnout se svým partnerem/partnerkou vše, co potřebuje pro správný vývoj?

Na tuto otázku odpovědělo ano 75% respondentů a 17,5% respondentů bylo opačného názoru, jinou odpověď si vybralo 7,5% respondentů.

Tabulka 23: Myslíte, že byste dítěti mohl(a) nabídnout se svým partnerem/partnerkou vše, co potřebuje pro správný vývoj?

	Počet	Procenta
Ano	30	75%
Ne	7	17,5%
Jiná odpověď	3	7,5%
Celkem	40	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 24 – Chodíte rád(a) do společnosti?

Na tuto otázku odpovědělo 90% respondentů ano, 10% respondentů odpovědělo ne.

Tabulka 24: Chodíte rád(a) do společnosti?

	Počet	Procenta
Ano	36	90%
Ne	4	10%
Celkem	40	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 25 – Navštěvujete kulturní místa (např. kino, divadlo)?

Odpověď jednou za 14 dnů si vybralo 42,5% respondentů, 27,5% respondentů si vybralo shodně odpověď vůbec a jednou do roka. Odpověď jednou do měsíce si vybralo 2,5% respondentů. Jinou odpověď si nikdo z respondentů nezvolil.

Tabulka 25: Navštěvujete kulturní místa (např. kino, divadlo)?

	Počet	Procenta
Vůbec	11	27,5%
Jednou za 14 dnů	17	42,5%
Jednou do měsíce	1	2,5%
Jednou do roka	11	27,5%
Jiná odpověď	0	0%
Celkem	40	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 26 – Myslíte si, že Vaše sexuální orientace ovlivňuje Váš společenský život?

S odpovědí, že sexuální orientace ovlivňuje společenský život souhlasí 55% respondentů a 45% respondentů zaujímá opačný názor.

Tabulka 26: Myslíte si, že Vaše sexuální orientace ovlivňuje Váš společenský život?

	Počet	Procent
Ano	22	55%
Ne	18	45%
Celkem	40	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 27 – Navštěvujete raději gay kluby než běžná společenská místa?

Odpověď ano zvolilo 47,5% respondentů, 30% respondentů zvolilo odpověď ne a pro jinou odpověď bylo 22,5% respondentů.

Tabulka 27: Navštěvujete raději gay kluby než běžná společenská místa?

	Počet	Procenta
Ano	19	47,5%
Ne	12	30%
Jiná odpověď	9	22,5%
Celkem	40	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 28 – Řídíte se módními trendy?

Módními trendy se řídí 55% respondentů a 42,5% respondentů uvedlo, že se módními trendy neřídí a 2,5% respondentů neuvedlo odpověď.

Tabulka 28: Řídíte se módními trendy?

	Počet	Procenta
Ano	22	55%
Ne	17	42,5%
Neuvedeno	1	2,5%
Celkem	40	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 29 – Vyberte z těchto hodnot pro Vás tři nejdůležitější a označte je čísly podle pořadí (1 – nejdůležitější, 2 – méně důležitá než 1, 3 – méně důležitá než 1). A vyberte tři nejméně důležité a označte je křížkem.

Z této tabulky vyplývá, že za nejdůležitější hodnotu respondenti považují jistotu pro rodinu, tuto hodnotu zvolilo 20% respondentů. Za druhou nejdůležitější hodnotu je považována zralá láska, tuto hodnotu zvolilo 17,5% respondentů. Jako třetí nejdůležitější hodnotu vybrali respondenti pravé přátelství, pro tuto hodnotu se rozhodlo

17,5% respondentů. Podle respondentů nejméně důležitá hodnota je spasení, tuto hodnotu zvolilo 62,5% respondentů.

Tabulka 29: Vyberte z těchto hodnot pro Vás tři nejdůležitější a označte je čísly podle pořadí (1 – nejdůležitější, 2 – méně důležitá než 1, 3 – méně důležitá než 2). A vyberte tři nejméně důležité a označte je křížkem.

Hodnoty	Neuvedeno	1. nejdůležitější	2. nejdůležitější	3. nejdůležitější	Nejméně důležité	Celkem Počet Procenta
	Počet Procenta	Počet Procenta	Počet Procenta	Počet Procenta	Počet Procenta	
Pohodlný život	20 50%	0 0%	1 2,5%	0 0%	19 47,5%	40 100%
Vzrušující život	30 75%	3 7,5%	0 0%	0 0%	7 17,5%	40 100%
Pocit, že bylo něčeho dosaženo	31 77,5%	0 0%	1 2,5%	5 12,5%	3 7,5%	40 100%
Svět v míru	32 80%	4 10%	1 2,5%	1 2,5%	2 5%	40 100%
Rovnost	29 72,5%	3 7,5%	0 0%	2 5%	6 15%	40 100%
Jistota pro rodinu	21 52,5%	8 20%	6 15%	3 7,5%	2 5%	40 100%
Svoboda	26 65%	1 2,5%	6 15%	3 7,5%	4 10%	40 100%
Štěstí	27 67,5%	4 10%	5 12,5%	4 10%	0 0%	40 100%
Vnitřní harmonie	32 80%	3 7,5%	3 7,5%	1 2,5%	1 2,5%	40 100%
Zralá láska	25 62,5%	5 12,5%	7 17,5%	3 7,5%	0 0%	40 100%
Národní jistota	32 80%	0 0%	2 5%	0 0%	6 15%	40 100%
Příjemnost	30 75%	0 0%	0 0%	0 0%	10 25%	40 100%
Spasení	15 37,5%	0 0%	0 0%	0 0%	25 62,5%	40 100%
Sebeúcta	35 87,5%	0 0%	1 2,5%	3 7,5%	1 2,5%	40 100%
Společenské uznání	29 72,5%	1 2,5%	0 0%	1 2,5%	9 22,5%	40 100%
Právě přátelství	23 57,5%	7 17,5%	2 5%	7 17,5%	1 2,5%	40 100%
Moudrost	28 70%	1 2,5%	1 2,5%	3 7,5%	7 17,5%	40 100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 30 – Která z níže uvedených hodnot je ve Vašem vztahu s partnerem nejdůležitější?

Za nejdůležitější hodnotu považují respondenti důvěru, pro tuto hodnotu se rozhodlo 95% respondentů.

Tabulka 30: Která z níže uvedených hodnot je ve Vašem vztahu s partnerem nejdůležitější?

Hodnota	Počet	Procenta
Vzrušení	2	5%
Důvěra	38	95%
Závazek	0	0%
Celkem	40	100%

Zdroj: vlastní výzkum

4.2. Výsledky dotazníků heterosexuální společnosti

Otázka č. 1 – Pohlaví a sexuální orientace

Výzkumu se zúčastnilo celkem 134 respondentů, kteří se hlásí k heterosexuální společnosti, z toho 32% tvořili heterosexuální muži a 67% heterosexuální ženy. Jako jinou odpověď uvedl respondent, který ještě nebyl rozhodnut o své orientaci..

Tabulka 1: Pohlaví a sexuální orientace

Pohlaví	Počet	Procenta
Heterosexuální muž	43	32%
Heterosexuální žena	91	67%
Jiná odpověď	1	1%
Celkem	135	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 2 – Věk

Průměrný věk respondentů byl 32 let. Nejstaršímu respondentovi bylo 83 let a nejmladšímu 18 let.

Tabulka 2: Věk

Nejvyšší věk	83
Nejnižší věk	18
Průměrný věk	30

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 3 – Nejvyšší dosažené vzdělání

Nejvíce byli zastoupeni respondenti se středoškolským vzděláním, které bylo ukončeno maturitou, a sice 68%. Druhým nejčastěji se objevujícím vzděláním bylo vzdělání vysokoškolské, které bylo zastoupeno 15%. Třetí nejčastější typ vzdělání bylo středoškolské bez maturity, které činilo 11%. Základní vzdělání uvedlo 5% respondentů a vyšší odborné vzdělání uvedlo 1% respondentů.

Tabulka 3: Nejvyšší dosažené vzdělání

Nejvyšší dosažené vzdělání	Počet	Procenta
Základní	7	5%
Středoškolské bez maturity, vyučen	15	11%
Středoškolské s maturitou	92	68%
Vyšší odborné	1	1%
Vysokoškolské	20	15%
Celkem	135	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 4 – V jak velkém městě nyní žijete?

Počet respondentů žijících v Praze byl 3%. V krajském městě žije 24% respondentů, 55% respondentů v menším městě a 18% respondentů na vesnici.

Tabulka 4: V jak velkém městě nyní žijete?

	Počet	Procenta
V Praze	4	3%
V krajském městě	32	24%
V menším městě	74	55%
Na vesnici	25	18%
Celkem	135	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 5 – Myslíte si, že v naší společnosti se během posledních let názory vůči jedincům s homosexuální orientací změnily k lepšímu, horšímu, nebo nezměnily? Popřípadě napište jinou odpověď.

V 90% případů respondenti uvedli, že se názory vůči jedincům s homosexuální orientací změnily k lepšímu a 10% respondentů uvedlo, že se názory nezměnily.

Tabulka 5: Myslíte si, že v naší společnosti se během posledních let názory vůči jedincům s homosexuální orientací změnilы k lepšímu, horšímu, nebo nezměnilы? Popřípadě napište jinou odpověď.

	Počet	Procenta
Změnilы k lepšímu	122	90%
Změnilы k horšímu	0	0%
Nezměnilы	13	10%
Celkem	135	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 6 – Myslíte si, že informovanost o homosexualitě je v naší společnosti nedostatečná, přiměřená, přehnaná nebo máte jiný názor?

Nejvíce respondentů vybralo odpověď, že je v naší společnosti informovanost přiměřená, respondentů bylo 68%. Odpověď, že je informovanost v naší společnosti nedostatečná zvolilo 23% respondentů. Za přehnanou informovanost v naší společnosti považuje 10% respondentů a 2% respondentů zaujímá jiný názor.

Tabulka 6: Myslíte si, že informovanost o homosexualitě je v naší společnosti nedostatečná, přiměřená, přehnaná nebo máte jiný názor?

Informovanost	Počet	Procenta
Nedostatečná	31	23%
Přiměřená	91	68%
Přehnaná	10	7%
Jiný názor	3	2%
Celkem	135	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 7 – Kdo nejvíce ovlivnil Váš názor na homosexualitu?

Nejvíce respondentů vybralo odpověď TV a tisk a sice 49%, 28% respondentů uvedlo jako odpověď osobní setkání s někým z nich, 8% respondentů uvedlo, že jejich názor ovlivnila rodina a 8% respondentů zaujímalo jiný názor. Nejmenší počet respondentů uvedlo jako odpověď církev a sice 2% respondentů.

Tabulka 7: Kdo nejvíce ovlivnil Váš názor na homosexualitu?

	Počet	Procenta
TV a tisk	66	49%
Škola	7	5%
Rodina	11	8%
Církev	3	2%
Osobní setkání s někým z nich	38	28%
Jiná odpověď	10	8%
Celkem	135	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 8 – Četl(a) jste někdy knihu, nebo časopis, který se týká homosexuality?

Na tuto otázku odpovědělo ano 30% respondentů a 70% respondentů uvedlo odpověď ne.

Tabulka 8: Četl(a) jste někdy knihu, nebo časopis, který se týká homosexuality?

	Počet	Procenta
Ano	40	30%
Ne	95	70%
Celkem	135	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 9 – Myslíte si, že osoby s homosexuální orientací žijí promiskuitnějším životem než osoby s heterosexuální orientací?

Odpověď ano vybralo 19% respondentů, odpověď ne byla zvolena 68% respondentů a 13% respondentů zvolilo jinou odpověď.

Tabulka 9: Myslíte si, že osoby s homosexuální orientací žijí promiskuitnějším životem než osoby s heterosexuální orientací?

	Počet	Procenta
Ano	25	19%
Ne	92	68%
Jiná odpověď	18	13%
Celkem	135	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 10 – Myslíte si, že homosexuální chování je spojeno s některými rizikovými vzorci chování (například nechráněný pohlavní styk a jiné)?

V této otázce odpovědělo 47% respondentů ano a 44% respondentů zvolilo odpověď ne. Zbýlých 9% respondentů zvolilo jinou odpověď.

Tabulka 10: Myslíte si, že homosexuální chování je spojeno s některými rizikovými vzorci chování (například nechráněný pohlavní styk a jiné)?

	Počet	Procenta
Ano	63	47%
Ne	60	44%
Jiná odpověď	12	9%
Celkem	135	100%

Zdroj: Vlastní výzkum

Otázka č. 11 – Myslíte si, že u osob s homosexuální orientací se ve vyšší míře objevuje výskyt HIV/AIDS infekce?

Z tabulky je patrné, že odpověď ano zvolilo 62% respondentů, odpověď ne 30% respondentů a jinou odpověď zvolilo 8% respondentů.

Tabulka 11: Myslíte si, že u osob s homosexuální orientací se ve vyšší míře objevuje výskyt HIV/AIDS infekce?

	Počet	Procenta
Ano	83	62%
Ne	41	30%
Jiná odpověď	11	8%
Celkem	135	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 12 – Souhlasíte, že homosexuální páry by měly mít možnost uzavírat registrované partnerství?

S možností uzavírat registrované partnerství souhlasí 82% respondentů, 16% respondentů nesouhlasí a 2% respondentů zvolilo jinou odpověď.

Tabulka 12: Souhlasíte, že homosexuální páry by měly mít možnost uzavírat registrované partnerství?

	Počet	Procenta
Ano	111	82%
Ne	22	16%
Jiná odpověď	2	2%
Celkem	135	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 13 – Souhlasil(a) byste s plnou legalizací manželství jedinců s homosexuální orientací?

S plnou legalizací manželství jedinců s homosexuální orientací souhlasilo 50% respondentů, nesouhlasilo 44% respondentů a 6% respondentů uvedlo jinou odpověď.

Tabulka 13: Souhlasil(a) byste s plnou legalizací manželství jedinců s homosexuální orientací?

	Počet	Procenta
Ano	68	50%
Ne	59	44%
Jiná odpověď	8	6%
Celkem	135	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 14 – Myslíte si, že by homosexuální páry měly mít možnost vychovávat děti (například adopce)?

S možností vychovávat děti homosexuálními páry souhlasí 38% respondentů a 55% respondentů zaujímá opačný názor. Jinou odpověď zvolilo 7% respondentů.

Tabulka 14: Myslíte si, že by homosexuální páry měly mít možnost vychovávat děti (například adopce)?

	Počet	Procenta
Ano	50	38%
Ne	75	55%
Jiná odpověď	10	7%
Celkem	135	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 15 – Pokud jste odpověděl(a) na předchozí otázku ano, napište, proč jste tak odpověděl(a)?

Na tuto otázku jsou názory heterosexuální společnosti různé. Nejvíce respondentů uvedlo, že je lepší rodina, která má dítě ráda než-li dětský domov. Takto odpovědělo 38% respondentů. Jako druhou nejčastější odpověď uváděli respondenti, že je považují za plnoprávné občany, takto odpovědělo 26% respondentů. Jako třetí nejčastější odpověď uváděli respondenti, že i homosexuální páry mohou být dobrými rodiči a sice 10% respondentů takto odpovědělo.

Tabulka 15: Pokud jste odpověděl(a) na předchozí otázku ano, napište, proč jste tak odpověděl(a)?

Kategorie odpovědí	Počet	Procenta
Lepší rodina, která má dítě ráda než-li dětský domov.	19	38%
Považuji je za plnoprávné občany.	13	26%
I homosexuální páry mohou být dobrými rodiči.	5	10%
Záleží na charakteru, nezáleží na orientaci.	3	6%
Povolil(a) bych to spíše ženám, od přírody mají kladnější vztah k dětem.	3	6%
Homosexualita je vrozená, nelze se jí nakazit.	2	4%
Ano, jestliže bude dítěti vše vysvětleno a bude mít možnost pravidelně sledovat způsob žití heterosexuálních rodičů.	1	2%
Myslím, že se to v zahraničí osvědčilo.	1	2%
Pokud chtějí vychovávat děti, je to z jejich strany opravdové.	1	2%
Ano, když projdou všemi testy jako páry heterosexuálů.	1	2%
Časem by vymizely předsudky vůči dětem, které v rodině homosexuálů vyrůstají, stalo by se to normalitou.	1	2%
Celkem	50	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 16 – Pokud jste odpověděl(a) na otázku č. 14 ne, napište, proč jste tak odpověděl(a)?

Jako nejčastější odpověď uvedlo 37,5% respondentů, že při výchově chybí vzor matky a otce, 17,5% respondentů neuvedlo žádný důvod. Jako třetí nejčastější odpověď zvolilo 16% respondentů, že by děti ve společnosti byly znevýhodněné, stigmatizované.

Tabulka 16: Pokud jste odpověděl(a) na otázku č. 14 ne, napište, proč jste tak odpověděl(a)?

Kategorie odpovědí	Počet	Procenta
Chybí vzor matky a otce.	28	37,5%
Neuvedeno.	13	17,5%
Ve společnosti by děti byly znevýhodněné, stigmatizované.	12	16%
Zmatek v orientaci.	10	13%
Homosexuální páry nemají stejnou váhu jako rodina.	6	8%
Naše společnost na to není připravená.	3	4%
Homosexuální páry by na dítě neměly dobrý vliv.	3	4%
Celkem	75	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 17 – Myslíte si, že životní styl osob s homosexuální orientací se odlišuje od osob s heterosexuální orientací?

Na tuto otázku odpovědělo 75% respondentů ne, 23% respondentů ano a 2% respondentů udalo jinou odpověď.

Tabulka 17: Myslíte si, že životní styl osob s homosexuální orientací se odlišuje od osob s heterosexuální orientací?

	Počet	Procenta
Ano	31	23%
Ne	101	75%
Jiná odpověď	3	2%
Celkem	135	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 18 – Kolik jste v minulosti prožil(a) partnerských vztahů?

Méně než 5 partnerských vztahů mělo 82% respondentů, 14% respondentů uvedlo, že prožilo 6 až 10 partnerských vztahů. Dále 1% respondentů uvedlo 11 – 15 partnerských vztahů, 1% respondentů uvedlo 16 a více partnerských vztahů a 2% respondentů si vybralo odpověď více jak 20 partnerských vztahů.

Tabulka 18: Kolik jste v minulosti prožil(a) partnerských vztahů?

	Počet	Procenta
Méně než 5 partnerských vztahů	111	82%
6 – 10 partnerských vztahů	18	14%
11 – 15 partnerských vztahů	2	1%
16 a více partnerských vztahů	1	1%
Více jak 20 partnerských vztahů	3	2%
Celkem	135	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č.19 – Chodíte rád(a) do společnosti?

Na tuto otázku odpovědělo 87% respondentů ano, 12% respondentů odpovědělo ne a 1% respondentů nevedlo žádnou odpověď.

Tabulka 19: Chodíte rád(a) do společnosti?

	Počet	Procenta
Ano	118	87%
Ne	15	12%
Neuvedeno	2	1%
Celkem	135	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 20 – Navštěvujete kulturní místa (např. kino, divadlo)?

Nejčastější odpověď respondentů byla, že navštěvují kulturní místa jednou do měsíce, takto odpovědělo 45% respondentů. Jinou odpověď volilo 19% respondentů a 18% respondentů si vybralo možnost jednou za 14 dnů.

Tabulka 20: Navštěvujete kulturní místa (např. kino, divadlo)?

	Počet	Procenta
Vůbec	4	3%
Jednou za 14 dnů	24	18%
Jednou do měsíce	61	45%
Jednou do roka	19	14%
Jiná odpověď	25	19%
Neuvedeno	2	1%
Celkem	135	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 21 – Řídíte se módními trendy?

Módními trendy se řídí 41% respondentů a 59% respondentů uvedlo, že se módními trendy neřídí.

Tabulka 21: Řídíte se módními trendy?

	Počet	Procenta
Ano	56	41%
Ne	79	59%
Celkem	135	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 22 – Vyberte z těchto hodnot pro Vás tři nejdůležitější a označte je čísly podle pořadí (1 – nejdůležitější, 2 – méně důležitá než 1, 3 – méně důležitá než 1). A vyberte tři nejméně důležité a označte je křížkem.

Z této tabulky vyplývá, že za nejdůležitější hodnotu respondenti považují jistotu pro rodinu, tuto hodnotu zvolilo 40% respondentů. Za druhou nejdůležitější hodnotu je považována opět jistota pro rodinu, tuto hodnotu zvolilo 18% respondentů. Jako třetí nejdůležitější hodnotu vybrali respondenti pravé přátelství, pro tuto hodnotu se rozhodlo 24% respondentů. Podle respondentů nejméně důležitá hodnota je spasení, tuto hodnotu zvolilo 64% respondentů.

Tabulka 22: Vyberte z těchto hodnot pro Vás tři nejdůležitější a označte je čísly podle pořadí (1 – nejdůležitější, 2 – méně důležitá než 1, 3 – méně důležitá než 1).

A vyberte tři nejméně důležité a označte je křížkem.

Hodnoty	Neuvedeno Počet Procenta	1. nejdůležitější Počet Procenta	2. nejdůležitější Počet Procenta	3. nejdůležitější Počet Procenta	Nejméně důležité Počet Procenta	Celkem Počet Procenta
Pohodlný život	91 67%	1 1%	3 2%	4 3%	36 27%	135 100%
Vzrušující život	92 68%	4 3%	8 6%	8 6%	23 17%	135 100%
Pocit, že bylo něčeho dosaženo	95 70%	6 4%	7 5%	10 8%	17 13%	135 100%
Svět v míru	99 73%	3 2%	7 5%	9 7%	17 13%	135 100%
Rovnost	116 86%	0 0%	1 1%	5 4%	13 9%	135 100%
Jistota pro rodinu	39 29%	54 40%	25 18%	16 12%	1 1%	135 100%
Svoboda	105 77,5%	16 12%	9 7%	2 1,5%	3 2%	135 100%
Štěstí	83 61%	12 9%	19 14%	16 12%	5 4%	135 100%
Vnitřní harmonie	103 76%	10 8%	6 4%	10 8%	6 4%	135 100%
Zralá láska	97 72%	11 8%	14 10%	5 4%	8 6%	135 100%
Národní jistota	92 68%	0 0%	1 1%	0 0%	42 31%	135 100%
Příjemnost	102 75,5%	0 0%	0 0%	1 1%	32 23,5%	135 100%
Spasení	48 35%	0 0%	0 0%	1 1%	86 64%	135 100%
Sebeúcta	114 85%	1 1%	4 3%	13 9%	3 2%	135 100%
Společenské uznání	81 60%	8 6%	1 1%	5 4%	40 29%	135 100%
Pravé přátelství	84 62%	7 5%	10 8%	33 24%	1 1%	135 100%
Moudrost	99 73%	1 1%	8 6%	7 5%	20 15%	135 100%

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 23 – Která z níže uvedených hodnot je ve Vašem vztahu s partnerem nejdůležitější?

Za nejdůležitější hodnotu považují respondenti důvěru, pro tuto hodnotu se rozhodlo 93% respondentů.

Tabulka 23: Která z níže uvedených hodnot je ve Vašem vztahu s partnerem nejdůležitější?

Hodnota	Počet	Procenta
Vzrušení	8	6%
Důvěra	126	93%
Závazek	1	1%
Celkem	135	100%

Zdroj: vlastní výzkum

5. Diskuse

Cílem práce je analyzovat životní styl jedinců s homosexuální orientací a zjištění názorů heterosexuální společnosti na homosexuální minoritu.

Při vyhodnocení výzkumu se potvrdila první hypotéza, která zněla, že skupina jedinců s homosexuální orientací se z hlediska životního stylu významně neliší od příslušníků majoritní společnosti.

Janošová uvádí, že jejich životní styl se nemusí příliš odlišovat od heterosexuálního způsobu života. (8)

Dále Janošová uvádí, že právě tak jako pro většinu všech lidí je i pro jejich harmonický život důležité vytvoření stabilního vyrovnaného partnerského vztahu. (8)

Jedinci s homosexuální orientací odpovídali na otázku, kolik v minulosti prožili partnerských vztahů, nejčastější odpověď na tuto otázku byla, že prožili méně než 5 partnerských vztahů. Takto odpovědělo 80% respondentů. (Viz: tabulka 9, kap. 4.1.)

Stejná otázka byla položena i heterosexuální společnosti, kde nejčastější odpověď byla také odpověď, že prožili méně než 5 partnerských vztahů. Takto odpovědělo 82% respondentů. (Viz: tabulka 18, kap. 4.2.)

Heterosexuální společnosti byla také položena otázka, zda-li si myslí, že životní styl jedinců s homosexuální orientací se odlišuje od osob s heterosexuální orientací. Na tuto otázku odpovědělo 75% respondentů ne, 23% respondentů ano a 2% respondentů udalo jinou odpověď. (Viz: tabulka 17, kap. 4.2.)

Obě skupiny byly dotazovány, jaké životní hodnoty jsou pro ně nejdůležitější a které jsou pro ně nejméně důležité. Podkladem testování hodnotové orientace byla teorie M. Rokeache, který sestavil životní hodnoty člověka.

Obě skupiny si vybraly za nejdůležitější hodnotu jistotu pro rodinu a jako nejméně důležitou hodnotu zvolily spasení k věčnému životu. (Viz: tabulka 29, kap. 4.1. a tabulka 22, kap. 4.2.)

Obě skupiny byly dotazovány, která hodnota je pro ně ve vztahu s partnerem nejdůležitější. Na výběr bylo dáno vzrušení, důvěra a závazek dle teorie R.J. Sternberga.

Obě skupiny uvedly, že nejdůležitější hodnota je v jejich vztahu s partnerem důvěra. Takto odpovědělo 95% respondentů s homosexuální orientací a 93% respondentů s heterosexuální orientací. (Viz: tabulka 30, kap. 4.1. a tabulka 23, kap. 4.2.)

Druhá hypotéza, že příslušníci majoritní společnosti souhlasí s tvrzením, že životní styl jedinců s homosexuální orientací je spojen s některými rizikovými vzorci chování, se ukázala jako celkem opodstatněná.

V dotazníku respondenti odpovídali na otázku, zda si myslí, že homosexuální chování je spojeno s některými rizikovými vzorci chování (například nechráněný pohlavní styk a jiné).

V této otázce odpovědělo 47% respondentů ano a 44% respondentů zvolilo odpověď ne. Zbýlých 9% respondentů zvolilo jinou odpověď. (Viz: tabulka 10, kap. 4.2.)

V dotazníku dále respondenti odpovídali, zda si myslí, že u osob s homosexuální orientací se ve vyšší míře objevuje výskyt HIV/AIDS infekce.

Odpověď ano zvolilo 62% respondentů, odpověď ne 30% respondentů a jinou odpověď zvolilo 8% respondentů. (Viz: tabulka 11, kap. 4.2.)

Procházka uvádí, že šíření HIV infekce v gay komunitě se podařilo v civilizovaných zemích významně omezit. (14)

Janošová uvádí, že v posledních deseti letech se ohnisko nákazy postupně přesunulo za hranice gay-minority směrem k heterosexuální populaci. (8)

V povědomí velkého počtu lidí byla homosexualita dříve spojována v těsné souvislosti s problematikou HIV/AIDS, celá skupina homosexuálů byla dříve označována jako riziková, proto se možná v odpovědích stále odráží předsudky vůči homosexualitě, což může být způsobené nedostatečnou informovaností heterosexuální společnosti v této problematice.

Jako třetí byla zvolena hypotéza, že příslušníci majoritní společnosti souhlasí se začleněním institutu registrovaného partnerství jedinců s homosexuální orientací do právního řádu, ale odmítá možnost adopce dětí dvojicemi stejného pohlaví.

Tato hypotéza se také potvrdila. V dotazníku pro heterosexuální společnost byla položena otázka, zda respondenti souhlasí, že homosexuální páry by měly mít možnost uzavírat registrované partnerství.

S možností uzavírat registrované partnerství souhlasí 82% respondentů, 16% respondentů nesouhlasí a 2% respondentů zvolilo jinou odpověď. (Viz: tabulka 12, kap. 4.2.)

Z mého výzkumu tedy vyplynulo, že převážná část heterosexuální společnosti se k možnosti uzavírání registrovaného partnerství mezi osobami stejného pohlaví staví pozitivně.

Další otázka pro heterosexuální společnost zněla, zda souhlasí s plnou legalizací manželství jedinců s homosexuální orientací.

S plnou legalizací manželství jedinců s homosexuální orientací souhlasilo 50% respondentů, nesouhlasilo 44% respondentů a 6% respondentů uvedlo jinou odpověď. (Viz: tabulka 13, kap. 4.2.)

Zvěřina uvádí, že odpůrci nejčastěji argumentují potřebou ochránit instituci rodiny. Proto v této otázce respondenti již nejsou tak tolerantní jako v předešlé otázce, která se týkala registrovaného partnerství. (27)

Dále jsem hledala odpověď na otázku, zda si heterosexuální společnost myslí, že by homosexuální páry měly mít možnost vychovávat děti (například možnost adopce).

S možností vychovávat děti homosexuálními páry souhlasilo 38% respondentů a 55% respondentů zaujímalo opačný názor. Jinou odpověď zvolilo 7% respondentů. (Viz: tabulka 14, kap. 4.2.)

Respondenti, kteří souhlasili s možností vychovávat děti homosexuálními páry uváděli různé názory, proč se tak rozhodli. Nejvíce respondentů uvedlo, že je lepší rodina, která má dítě ráda než-li dětský domov. Takto odpovědělo 38% respondentů. Jako druhou nejčastější odpověď uváděli respondenti, že jedince s homosexuální orientací považují za plnoprávné občany, takto odpovědělo 26% respondentů. Jako třetí nejčastější odpověď uváděli respondenti, že i homosexuální páry mohou být dobrými rodiči, takto odpovědělo 10% respondentů. (Viz: tabulka 15, kap. 4.2.)

Respondenti, kteří nesouhlasili s možností vychovávat děti homosexuálními páry, jako nejčastější odpověď uváděli , že při výchově chybí vzor matky a otce, takto odpovědělo 37,5% respondentů. Dále 17,5% respondentů nevedlo, proč se tak rozhodlo. Jako třetí nejčastější odpověď zvolilo 16% respondentů, že by děti ve společnosti byly znevýhodněné, stigmatizované. (Viz: tabulka 16, kap. 4.2.)

Tento výzkum koresponduje s výzkumem, který prováděla společnost RCA Research. Pro umožnění adopcí se v roce 2007 vyslovilo 39% respondentů. (5)

6. Závěr

Cílem práce bylo analyzovat životní styl jedinců s homosexuální orientací a zjistit názory heterosexuální společnosti na homosexuální minoritu. Dílčími cíli potom bylo analyzovat životní styl příslušníků heterosexuální společnosti a dále provést komparaci životního stylu jedinců s homosexuální orientací a životního stylu příslušníků heterosexuální společnosti.

Tyto cíle byly splněny a potvrzeny byly také všechny hypotézy. Záměrem této práce bylo také shrnutí poznatků o homosexualitě, o toto jsem se pokusila v teoretické části této práce.

Hypotéza, že skupina jedinců s homosexuální orientací se z hlediska životního stylu významně neliší od příslušníků majoritní společnosti, se potvrdila. Také se potvrdila hypotéza, že příslušníci majoritní společnosti souhlasí s tvrzením, že životní styl jedinců s homosexuální orientací je spojen s některými rizikovými vzorci chování. I třetí hypotéza, která zněla, že příslušníci majoritní společnosti souhlasí se začleněním institutu registrovaného partnerství jedinců s homosexuální orientací do právního řádu, ale odmítá možnost adopce dětí dvojicemi stejného pohlaví, se potvrdila.

Výsledky bakalářské práce by mohly být použity pro další studie a výzkumy na podobné téma, mohly by být použity i ve výuce. Tato práce také může sloužit jako zpětná vazba pro Jihočeskou Lambdu, pro kterou by mohly být výsledky tohoto výzkumu velmi zajímavé.

V posledních letech se postavení jedinců s homosexuální orientací v naší společnosti zlepšilo, názory příslušníků heterosexuální společnosti jsou již více tolerantní, ale myslím, že ještě stále v naší společnosti přetrvávají některé předsudky vůči homosexualitě.

Další vývoj ukáže, zda tyto změny povedou k posunu hodnocení homosexuální minority heterosexuální společností.

7. Seznam použitých zdrojů

1. BARŠOVÁ, A. Partnerství gayů a lesbiček: Kdy dozraje čas pro změnu. In *Politika rodu a sexuální identity*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2002. 173-185 s. ISBN 80-210-2834
2. BÁRTLOVÁ, S. HNILICOVÁ, H. *Vybrané metody a techniky výzkumu zjišťování spokojenosti pacientů*. 1.vyd. Brno: IDVPZ, 2000.118 s. ISBN 80-7013-311-2.
3. BRZEK, A. – PONDĚLÍČKOVÁ – MAŠLOVÁ, J. *Třetí pohlaví?* 1. vyd. Praha: Scientia medica, 1992, 128 s. ISBN 80-85526-03-4
4. ČESKOBRATRSKÁ CÍRKEV EVANGELICKÁ. *Problematika homosexuálních vztahů*. 1. svazek Praha: alfa PRINT, Martin, 2006. 55 s. ISBN 80-7017-032-8
5. ČTK. *Adopce dětí LG páry – podpora veřejnosti roste*. [online] Poslední aktualizace 9.2.2007. Dostupné z <<http://www.partnerstvi.cz/>>
6. FIFKOVÁ, H. *O sexu s Hankou*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 1998. 120 s. ISBN 80-7169-673-0
7. HAVLÍK, S. *Partnerství ve světě*. [online] Poslední aktualizace 31.3.2007. Dostupné z <<http://www.iniciativa.cz/www/index.php>>
8. JANOŠOVÁ, P. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2000. 218 s. ISBN 80-7184-954-5
9. KOZLOVÁ, L. *Výzkumné přístupy*. 12 s. [online] Dostupné z <<http://www.eamos.cz/>>

10. KRAUS, B. – POLÁČKOVÁ, V. a kol. *Člověk – Prostředí – Výchova. K otázkám sociální pedagogiky*. 117. publikace Brno: Paido-edice pedagogické literatury, 2001. 199 s. ISBN 80-7315-004-2
11. MACHOVÁ, J. – MARÁDOVÁ, E. – KLEMENTA, J. *Výchova ke zdravému životnímu stylu (Základy sexuální výchovy)*. 1. vyd. Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, 1998. 95 s. ISBN 80-86039-63-3
12. MOHAPL, P. *Úvod do psychologie nemoci a zdraví*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 1992. 89 s. ISBN 80-7067-127-0
13. NAKONEČNÝ, M. *Sociální psychologie*. 1. vyd. Praha: Akademie věd České republiky, 1999. 287 s. ISBN 80-200-0690-7
14. PROCHÁZKA, I. *Coming out. Průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*. Brno: STUD Brno, 2002. 36 s. ISBN 80-238-8850-1
15. PRŮCHA, J. – WALTEROVÁ, E. – MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. 4. vyd. Praha: Portál, 2003. 322s. ISBN 80-7178-772-8
16. SILLAMY, N. *Psychologický slovník*. Přel. I. Stressová. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2001. Přel. z: Dictionnaire de Psychologie. ISBN 2-03-720331-4
17. SOBOTKOVÁ, I. *Psychologie rodiny*. 1. vyd. Praha: Portál, 2001. 176 s. ISBN 80-7178-559-8
18. TROJAN, S. a kol. *Lékařská fyziologie*. Praha: Grada, 1994. 464 s. ISBN 80-7169-036-8

19. VOKURKA, M. – HUGO, J. a kol. *Velký lékařský slovník*. Praha: MAXDORF, 2002. 925 s. ISBN 80-85912-43-0
20. VOKURKA, M. – HUGO, J. a kol. *Praktický slovník medicíny*. 7. rozš. vyd. Praha: MAXDORF, 2004. 490 s. ISBN 80-7345-009-7
21. WEISS, P. *Sexuální deviace. Klasifikace, diagnostika a léčba*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002. 360 s. ISBN 80-7178-634-9
22. WEISS, P., ZVĚŘINA, J. *Sexuální chování v ČR: Situace a trendy*. 1. vyd. Praha: Portál, 2001. 160 str. ISBN 80-7178-558-X
23. WILSON, E., O. *O lidské přirozenosti*. 1. vyd. Praha: NLN, 1993. 247 s. ISBN 80-7106-076-3
24. ZÁKON *o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů*. [online] Poslední aktualizace 31.3.2007. Dostupné z <<http://www.iniciativa.cz>>
25. ZEMKOVÁ, P. *Nástin sexuologie*. 1. vyd. Praha: MANUS, 2001. 111 s. ISBN 80-902318-7-X
26. ZVĚŘINA, J. *Lékařská sexuologie*. 1.vyd. Jinočany: H a H, 1992. 233 s. ISBN 80-85467-04-6
27. ZVĚŘINA, J. *Sexuologie (nejen) pro lékaře*. 1. vyd. Brno: AKADEMICKÉ NAKLADATELSTVÍ CERM, 2003. 287 s. ISBN 80-7204-264-5

8. Klíčová slova

Homosexualita

Homosexuální chování

Homosexuální identifikace

Coming out

Životní styl

Registrované partnerství

9. Přílohy

Seznam příloh

Příloha č. 1 Dotazník 1

Příloha č. 2 Dotazník 2

Příloha č. 3 Zákon o registrovaném partnerství

Příloha č. 4 Malý přehled zaznamenávající proces dekriminizace homosexuality ve světě

Příloha č.1

Dobrý den, jmenuji se Monika Emrová, jsem studentka 3. ročníku Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Píši bakalářskou práci a chtěla bych Vás poprosit o vyplnění tohoto dotazníku. Tento dotazník je anonymní. Prosím, odpovězte na tyto otázky zakroužkováním hodící se odpovědi, zakroužkujte prosím jednu odpověď mimo otázky č. 29, nebo rozepište svůj názor u otázek, které to vyžadují. Děkuji za Vaši ochotu.

1.Jste:

- a)homosexuální muž
- b)homosexuální žena
- c)bisexuální muž
- d)bisexuální žena

2.Uveďte, prosím, Váš věk:

.....

3.Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a)základní
- b)středoškolské bez maturity, vyučen
- c)středoškolské s maturitou
- d)vyšší odborné
- e)vysokoškolské

4.V jak velkém městě nyní žijete?

- a)v Praze
- b)v krajském městě
- c)v menším městě
- d)na vesnici

5.Ví o Vaší sexuální orientaci Vaše rodina?

- a)ano
- b)ne
- c)částečně

6.Pokud jste na předchozí otázku odpověděl(a) ano,odpovězte,prosím,s jakou reakcí jste se setkal(a)?

- a)pozitivní
- b)negativní
- c)jiná odpověď.....

7.Kdy došlo k tzv. „coming outu“?

Napište, prosím, kolik Vám bylo let:

.....

8.Žijete v současné době s partnerem?

- a)stejného pohlaví
- b)opačného pohlaví
- c)v současné době nežijí s partnerem
- d)jiné.....

9. Kolik jste v minulosti prožil(a) partnerských vztahů?

- a) méně než 5
- b) 6-10
- c) 11-15
- d) 16-20
- e) více jak 20

10. Měl(a) jste heterosexuální vztah?

- a) ano
- b) ne

11. Byl(a) jste někdy zamilován(a) do osoby opačného pohlaví?

- a) ano
- b) ne

12. Byl(a) jste někdy zamilován(a) do osoby stejného pohlaví?

- a) ano
- b) ne

13. Myslíte si, že osoby s homosexuální orientací žijí promiskuitnějším životem než osoby s heterosexuální orientací?

- a) ano
- b) ne
- c) jiné.....

14. Myslíte si, že homosexuální chování je spojeno s některými rizikovými vzorci chování (například nechráněný pohlavní styk a jiné)?

- a) ano
- b) ne
- c) jiné.....

15. Myslíte si, že u osob s homosexuální orientací se ve vyšší míře objevuje výskyt HIV/AIDS infekce?

- a) ano
- b) ne
- c) jiné.....

16. Snažil(a) jste se někdy např. kvůli tlaku prostředí, náboženskému přesvědčení nebo snaze nelišit se od ostatních nebo z jiných důvodů, přizpůsobit se heterosexuální většině?

- a) ano
- b) ne
- c) jiné.....

17. Pokud jste na předchozí otázku odpověděl(a) ano, napište z jakého důvodu:

.....
.....

18. Myslíte si, že v naší společnosti se během posledních let názory vůči jedincům s homosexuální orientací:
- a) změnilo k lepšímu
 - b) změnilo k horšímu
 - c) nezměnilo
 - d) jiné.....
19. Uvítal(a) jste přijetí zákona o registrovaném partnerství?
- a) ano
 - b) ne
20. Souhlasil(a) byste s plnou legalizací manželství jedinců s homosexuální orientací?
- a) ano
 - b) ne
 - c) jiné.....
21. Myslíte si, že by homosexuální páry měly mít možnost vychovávat děti (např. adopce)?
- a) ano
 - b) ne
 - c) jiné.....
22. Využil(a) byste se svým partnerem/partnerkou možnosti vychovávat společně dítě?
- a) ano
 - b) ne
23. Myslíte, že byste dítěti mohl(a) nabídnout se svým partnerem/partnerkou vše, co potřebuje pro správný vývoj?
- a) ano
 - b) ne
 - c) jiné.....
24. Chodíte rád(a) do společnosti?
- a) ano
 - b) ne
25. Navštěvujete kulturní místa (např. kino, divadlo,...)?
- a) vůbec
 - b) jednou za 14 dnů
 - c) 1 krát do měsíce
 - d) 1 krát do roka
 - e) jiné
26. Myslíte si, že Vaše sexuální orientace ovlivňuje Váš společenský život?
- a) ano
 - b) ne

27.Navštěvujete raději gay kluby než běžná společenská místa?

a)ano

b)ne

c)jiné.....

28.Řídíte se módními trendy?

a)ano

b)ne

29.Vyberte z těchto hodnot pro Vás tři nejdůležitější a označte je čísly podle pořadí (1-nejdůležitější, 2-méně důležitá než 1, 3-méně důležitá než 2).A vyberte 3 nejméně důležité ze zbylých hodnot a označte je křížkem (x):

- pohodlný život (prosperující život)
- vzrušující život (aktivní život)
- pocit, že bylo něčeho dosaženo (trvalý příspěvek)
- svět v míru (bez válek nebo konfliktů)
- rovnost (bratrství, stejné šance pro každého)
- jistota pro rodinu (starat se o své milované)
- svoboda (nezávislost, svoboda rozhodování)
- štěstí (spokojenost)
- vnitřní harmonie (soulad se sebou samým)
- zralá láska (duchovně-sexuální důvěrnost)
- národní jistota (jistota před útoky)
- příjemnost (příjemný, slastičný život)
- spasení (k věčnému životu)
- sebeúcta (respekt k sobě samému)
- společenské uznání (respekt, obdiv)
- pravé přátelství (úzké kamarádství)
- moudrost (hluboké porozumění životu)

30.Která z níže uvedených hodnot je ve Vašem vztahu s partnerem nejdůležitější?

a)vzrušení (sexuální uspokojení, vzhled.....)

b)důvěra (pomoc, péče, bezpečí.....)

c)závazek (finanční jistota,

Příloha č. 2

Dobrý den, jmenuji se Monika Emrová, jsem studentka 3. ročníku Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Píši bakalářskou práci a chtěla bych Vás poprosit o vyplnění tohoto dotazníku. Tento dotazník je anonymní. Prosím, odpovězte na tyto otázky zakroužkováním hodící se odpovědi, zakroužkujte prosím jednu odpověď mimo otázky č. 22, nebo rozepište svůj názor u otázek, které to vyžadují. Děkuji za Vaši ochotu.

1. Jste:

- a) heterosexuální muž
- b) heterosexuální žena
- c) homosexuální muž
- d) homosexuální žena
- e) bisexuální muž
- f) bisexuální žena
- g) jiné.....

2. Uveďte, prosím, kolik je Vám let:

.....

3. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a) základní
- b) středoškolské bez maturity, vyučen
- c) středoškolské s maturitou
- d) vyšší odborné
- e) vysokoškolské

4. V jak velkém městě nyní žijete?

- a) v Praze
- b) v krajském městě
- c) v menším městě
- d) na vesnici

5. Myslíte si, že v naší společnosti se během posledních let názory vůči jedincům s homosexuální orientací:

- a) změnilo k lepšímu
- b) změnilo k horšímu
- c) nezměnilo

6. Myslíte si, že informovanost o homosexualitě je v naší společnosti

- a) nedostatečná
- b) přiměřená
- c) přehnaná
- d) jiný názor.....

7.Kdo nejvíce ovlivnil Váš názor na homosexualitu?

- a)TV, tisk
- b)škola
- c)rodina
- d)církev
- e)osobní setkání s někým z nich
- f)jiná odpověď.....

8.Četl(a) jste někdy knihu nebo časopis, který se týká homosexuality?

- a)ano
- b)ne

9.Myslíte si, že osoby s homosexuální orientací žijí promiskuitnějším (promiskuita=časté střídání partnerů/partnerek)životem než osoby s heterosexuální orientací?

- a)ano
- b)ne
- c)jiné.....

10.Myslíte si, že homosexuální chování je spojeno s některými rizikovými vzorci chování (například nechráněný pohlavní styk a jiné)?

- a)ano
- b)ne
- c)jiné.....

11.Myslíte si, že u osob s homosexuální orientací se ve vyšší míře objevuje výskyt HIV/AIDS infekce?

- a)ano
- b)ne
- c)jiné.....

12.Souhlasíte, že homosexuální páry by měly mít možnost uzavírat registrované partnerství?

- a)ano
- b)ne
- c)jiné.....

13.Souhlasil(a) byste s plnou legalizací manželství jedinců s homosexuální orientací?

- a)ano
- b)ne
- c)jiné.....

14.Myslíte si, že by homosexuální páry měly mít možnost vychovávat děti(např. možnost adopce nebo pěstounské péče)?

- a)ano
- b)ne
- c)jiné.....

15. Pokud jste odpověděl(a) na předchozí otázku ano, napište, proč jste tak odpověděl(a):

.....
.....
.....

16. Pokud jste odpověděl(a) na předchozí otázku ne, napište, proč jste tak odpověděl(a):

.....
.....
.....

17. Myslíte si, že životní styl osob s homosexuální orientací se odlišuje od osob s heterosexuální orientací?

a) ano

b) ne

c) jiné.....

18. Kolik jste v minulosti prožil(a) partnerských vztahů?

a) méně než 5

b) 6-10

c) 11-15

d) 16-20

e) více jak 20

19. Chodíte rád(a) do společnosti?

a) ano

b) ne

20. Navštěvujete kulturní místa (např. kino, divadlo,...)?

a) vůbec

b) jednou za 14 dnů

c) 1 krát do měsíce

d) 1 krát do roka

e) jiné.....

21. Řídíte se módními trendy?

a) ano

b) ne

22. Zaškrtněte z těchto hodnot pro Vás tři nejdůležitější a označte je čísly podle pořadí (1-nejdůležitější, 2-méně důležitá než 1, 3-méně důležitá než 2). A vyberte 3 nejméně důležité ze

zbylých hodnot a označte je křížkem (x):

- pohodlný život (prosperující život)
- vzrušující život (aktivní život)
- pocit, že bylo něčeho dosaženo (trvalý příspěvek)
- svět v míru (bez válek nebo konfliktů)
- rovnost (bratrství, stejné šance pro každého)
- jistota pro rodinu (starat se o své milované)
- svoboda (nezávislost, svoboda rozhodování)
- štěstí (spokojenost)
- vnitřní harmonie (soulad se sebou samým)
- zralá láska (duchovně-sexuální důvěrnost)
- národní jistota (jistota před útoky)
- příjemnost (příjemný, slastičný život)
- spasení (k věčnému životu)
- sebeúcta (respekt k sobě samému)
- společenské uznání (respekt, obdiv)
- pravé přátelství (úzké kamarádství)
- moudrost (hluboké porozumění životu)

23. Která z níže uvedených hodnot je ve Vašem vztahu s partnerem nejdůležitější?

- a) vzrušení (sexuální uspokojení, vzhled.....)
- b) důvěra (pomoc, péče, bezpečí.....)
- c) závazek (finanční jistota,

Příloha č.3

ZÁKON

ze dne,

o registrovaném partnerství

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

REGISTROVANÉ PARTNERSTVÍ

Hlava I

Obecné ustanovení

§ 1

(1) Registrované partnerství je trvalé společenství dvou osob stejného pohlaví vzniklé způsobem stanoveným tímto zákonem (dále jen „partnerství“).

(2) Partnerem se v tomto zákoně rozumí osoba, která uzavřela partnerství.

Hlava II

Vznik partnerství

§ 2

(1) Partnerství vzniká projevem vůle dvou osob stejného pohlaví činěným formou souhlasného svobodného a úplného prohlášení těchto osob o tom, že spolu vstupují do partnerství (dále jen „prohlášení“).

(2) Osoby vstupující do partnerství činí prohlášení osobně před matričním úřadem¹⁾ v kraji, který je podle místa trvalého pobytu alespoň jedné z osob vstupujících do partnerství příslušný k přijetí prohlášení (dále jen „příslušný matriční úřad“). Příslušné matriční úřady stanoví vyhláškou Ministerstvo vnitra (dále jen „ministerstvo“).

(3) Není-li žádná z osob přihlášena k trvalému pobytu na území České republiky, je příslušným matričním úřadem úřad pověřený vedením zvláštní matriky.

(4) Jsou-li pro to závažné důvody, příslušný matriční úřad může na žádost osob vstupujících do partnerství povolit, aby prohlášení přijal jiný příslušný matriční úřad.

(5) Příslušný matriční úřad přijímá prohlášení na místě, které k tomu určí.

¹⁾ § 2 zákona č. 301/2000 Sb. o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 320/2002 Sb.

§ 3

(1) Prohlášení se činí před matrikářem²⁾ na základě otázky, položené osobám vstupujícím do partnerství, zda chtějí spolu vstoupit do partnerství.

(2) Dříve, než učiní prohlášení, osoby vstupující do partnerství výslovně uvedou, že jim nejsou známy okolnosti vylučující vstup do partnerství.

(3) O prohlášení se sepíše protokol, který podepisují

- a) osoby vstupující do partnerství,
- b) matrikář,
- c) tlumočnick, je-li jeho přítomnost k prohlášení nutná.

(4) Příslušný matriční úřad zapíše partnerství do knihy registrovaného partnerství.

§ 4

(1) Do partnerství může vstoupit každý, komu to zákon nezakazuje.

(2) Podmínkou vstupu do partnerství je, aby alespoň jedna z osob vstupujících do partnerství byla státním občanem České republiky (dále jen „občan“).

(3) Do partnerství nemohou vstoupit osoby navzájem příbuzné v linii přímé a sourozenci.

(4) Do partnerství nemůže vstoupit osoba, která

- a) nedosáhla věku 18 let,
- b) nemá způsobilost k právním úkonům, nebo
- c) již dříve uzavřela manželství nebo která již dříve vstoupila do partnerství anebo do obdobného svazku osob stejného pohlaví v zahraničí, a její manželství nebo partnerství anebo obdobný svazek trvá.

Hlava III

Neexistence a neplatnost partnerství

§ 5

Partnerství nevznikne, jestliže prohlášení trpělo podstatnou vadou, spočívající zejména v nedostatku svobodného a úplného projevu vůle, nebo pokud bylo prohlášení učiněno v omylu týkajícím se právního úkonu vzniku partnerství. Partnerství nevznikne ani tehdy, jestliže ani jedna z osob, které prohlášení učinily, nebyla v té době občanem nebo pokud bylo partnerství uzavřeno na základě nepravdivých údajů, které některá z osob vstupujících do partnerství úmyslně uvedla v dokladech požadovaných k prohlášení.

²⁾ § 9 zákona č. 301/2000 Sb., ve znění zákona č. 320/2002 Sb.

§ 6

(1) Vzniklo-li partnerství přes to, že vstupu do partnerství bránil zákonný zákaz, soud prohlásí partnerství za neplatné.

(2) O partnerství, které bylo prohlášeno za neplatné, se má za to, že nevzniklo.

§ 7

(1) Návrh, aby soud prohlásil, že partnerství nevzniklo nebo že je neplatné, může podat ten, kdo na věci prokáže právní zájem.

(2) To, že partnerství nevzniklo nebo že je neplatné, rozhodne soud i bez návrhu.

Hlava IV Povinnosti a práva partnerů

§ 8

(1) Partneři mají v partnerství stejné povinnosti a stejná práva.

(2) O záležitostech partnerského soužití rozhodují oba partneři společně; nedohodnou-li se v podstatných věcech, rozhodne na návrh některého z nich soud.

§ 9

(1) Partner je oprávněn zastupovat druhého partnera v jeho běžných záležitostech, zejména přijímat za něho běžná plnění, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak.

(2) Jednání jednoho z partnerů při obstarávání běžných záležitostí partnerství zavazuje oba partnery společně a nerozdílně; to platí pro závazky vzniklé v době trvání partnerství, i v případě, že partnerství následně bylo prohlášeno za neplatné nebo zaniklo.

(3) Ustanovení odstavců 1 a 2 neplatí, jestliže jiné osobě bylo známo, že druhý partner účinky vyplývající z těchto odstavců proti ní výslovně vyloučil.

§ 10

Vyživovací povinnost mezi partnery

(1) Partneři mají vzájemnou vyživovací povinnost.

(2) Neplní-li jeden z partnerů tuto povinnost, určí soud na návrh některého z nich její rozsah, přičemž přihlédne k péči o společnou domácnost. Rozsah vyživovací povinnosti se stanoví tak, aby hmotná a kulturní úroveň obou partnerů byla zásadně stejná.

(3) Vyživovací povinnost mezi partnery předchází vyživovací povinnosti dětí.

§ 11

Vyživovací povinnost po zrušení partnerského soužití

(1) Pokud bylo partnerské soužití zrušeno, může bývalý partner, který není schopen se sám živit, žádat od bývalého partnera, aby mu přispíval na přiměřenou výživu podle svých schopností, možností a majetkových poměrů. Nedohodnou-li se, rozhodne soud o výživném na návrh některého z nich.

(2) Bývalému partnerovi, který se na trvalém rozvratu společného vztahu nepodílel a jemuž byla zrušením partnerského vztahu způsobena závažná újma, může soud přiznat proti druhému bývalému partnerovi až na dobu tří let od zrušení partnerského soužití výživné ve stejném rozsahu, v jakém by vznikla vyživovací povinnost v případě, že partnerské soužití by nebylo zrušeno.

(3) Vyživovací povinnost mezi bývalými partnery předchází vyživovací povinnosti dětí vůči rodičům.

(4) Právo na výživné mezi bývalými partnery zaniká dnem

- a) smrti povinného partnera nebo jeho prohlášením za mrtvého, anebo
- b) kdy oprávněný bývalý partner uzavře manželství nebo nové partnerské soužití.

(5) Právo na výživné zanikne též dnem vyplacení jednorázové částky na základě písemné smlouvy mezi bývalými partnery.

§ 12

Společné ustanovení pro určení a splatnost výživného mezi partnery nebo bývalými partnery

(1) Při určení výživného přihlídně soud k odůvodněným potřebám oprávněného, jakož i k schopnostem, možnostem a majetkovým poměrům povinného. Při hodnocení schopností, možností a majetkových poměrů povinného zkoumá soud, zda se povinný nevzdal bez důležitého důvodu výhodnějšího zaměstnání či výdělečné činnosti nebo majetkového prospěchu, popřípadě zda nepodstupuje nepřiměřená majetková rizika.

(2) Výživné nelze přiznat, jestliže by bylo v rozporu s dobrými mravy.

(3) Výživné se poskytuje v pravidelných opětujících se částkách.

(4) Proti pohledávkám na výživné je započtení vzájemných pohledávek přípustné jen dohodou.

(5) Právo na výživné se nepromlčuje; lze je však přiznat výhradně ode dne zahájení soudního řízení. Práva na jednotlivá opětujících se plnění se však promlčují. O změně nebo zrušení rozhodnutí o výživném soud rozhodne pouze na návrh.

§ 13

(1) Existence partnerství není překážkou výkonu rodičovské zodpovědnosti partnera vůči jeho dítěti ani překážkou svěřením jeho dítěte do jeho výchovy. Partner,

který je rodičem, je povinen zajistit vývoj dítěte a důsledně chránit jeho zájmy při použití přiměřených výchovných prostředků, tak aby nebyla dotčena důstojnost dítěte a ohroženo jeho zdraví a tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj.

(2) Trvajícím partnerství brání tomu, aby se některý z partnerů stal osvojitelem dítěte.

(3) Pokud jeden z partnerů pečuje o dítě a oba partneri žijí ve společné domácnosti, podílí se na výchově dítěte i druhý partner; povinnosti týkající se ochrany vývoje a výchovy dítěte se vztahují i na tohoto partnera.

(4) Hlava V

Zánik partnerství

§ 14

Partnerství zaniká

- a) smrtí jednoho z partnerů nebo prohlášením jednoho partnera za mrtvého,
- b) zrušením rozhodnutím soudu.

§ 15

(1) Partnerství zaniká dnem smrti partnera. Byl-li partner prohlášen za mrtvého, zaniká partnerství dnem, kdy rozhodnutí o prohlášení za mrtvého nabylo právní moci.

(2) Jestliže bylo prohlášení za mrtvého zrušeno, protože se zjistilo, že ten, kdo byl prohlášen za mrtvého, žije, má se za to, že jeho partnerství nepřetržitě trvalo; pokud ale jeho partner mezitím uzavřel nové partnerství nebo manželství, dřívější partnerství se neobnoví.

§ 16

Soud rozhodne o zrušení partnerství na návrh jednoho z partnerů, prokáže-li žalobce, že partnerský vztah již fakticky netrvá.

§ 17

Jestliže se k návrhu na zrušení partnerství druhý partner připojí, soud nezkoumá, zda partnerský vztah již fakticky netrvá, a rozhodne o zrušení partnerství.

Hlava VI

Registrace partnerství

§ 18

Registrace partnerství (dále jen „registrace“) je evidencí fyzických osob vedenou v knize registrovaného partnerství, které na území České republiky vstoupily do partnerství.

§ 19

Působnost při registraci vykonávají

- a) příslušné matriční úřady,
- b) krajské úřady,
- c) ministerstvo.

§ 20

Příslušný matriční úřad

- a) vede knihu registrovaného partnerství,
- b) vede sbírku listin ke knize registrovaného partnerství (dále jen „sbírka listin“),
- c) vydává výpisy z knihy registrovaného partnerství (dále jen „doklad o partnerství“) na stanovených tiskopisech,
- d) umožňuje nahlížení do knihy registrovaného partnerství a pořizování výpisů a opisů z ní,
- e) umožňuje nahlížení do sbírky listin a pořizování výpisů a opisů z ní,
- f) vydává potvrzení o údajích uváděných ve sbírce listin.

§ 21

Krajský úřad

- a) provádí nejméně jednou ročně kontrolu vedení knihy registrovaného partnerství a sbírky listin u příslušného matričního úřadu ve svém správním obvodu,
- b) vede a aktualizuje sbírku listin,
- c) umožňuje nahlížení do sbírky listin a pořizování výpisů a opisů z ní,
- d) vydává potvrzení o údajích uváděných ve sbírce listin.

§ 22

Ministerstvo vykonává dozor nad výkonem působnosti orgánů územních samosprávných celků³⁾ podle tohoto zákona.

Hlava VII Doklady potřebné k prohlášení

§ 23

Osoby, které chtějí vstoupit do partnerství, vyplní před prohlášením předepsaný tiskopis a předloží jej příslušnému matričnímu úřadu.

§ 24

³⁾ § 92 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění zákona č. 231/2002 Sb.

(1) Jestliže občan, který chce vstoupit do partnerství, má na území České republiky trvalý pobyt, je povinen prokázat příslušnému matričnímu úřadu svoji totožnost a k tiskopisu podle § 23 připojit

- a) rodný list,
- b) osvědčení o státním občanství České republiky, pokud je občanem (§ 5 odst.2)⁴⁾, které nesmí být k datu prohlášení starší 3 měsíců,
- c) výpis údajů z informačního systému evidence obyvatel (dále jen „výpis z evidence obyvatel“) o místě trvalého pobytu,
- d) výpis z evidence obyvatel o osobním stavu,
- e) pravomocný rozsudek o rozvodu manželství, je-li rozvedený, nebo úmrtní list zemřelého manžela, je-li ovdovělý, anebo úmrtní list zemřelého partnera, zaniklo-li partnerství smrtí druhého partnera, nebo úředně ověřený výpis z knihy registrovaného partnerství o tom, že partnerství bylo zrušeno rozhodnutím soudu.

(2) Skutečnosti uvedené v odstavci 1 písm. c) a d) občan prokazuje občanským průkazem. Pokud občan tyto skutečnosti občanským průkazem prokázat nemůže, ověří si je příslušný matriční úřad v informačním systému evidence obyvatel způsobem umožňujícím dálkový přístup.

(3) Jestliže má občan, který chce vstoupit do partnerství, trvalý pobyt v cizině, je povinen prokázat svoji totožnost a k předepsanému tiskopisu připojit doklady uvedené v odstavci 1 nebo obdobné doklady anebo potvrzení cizího státu, že tento stát takové doklady nevydává. Doklady uvedené v odstavci 1 písm. c) a d) musí být vydány státem, na jehož území má občan, který chce vstoupit do partnerství, trvalý pobyt.

§ 25

(1) Jestliže je osoba, která chce vstoupit do partnerství, cizincem a na území České republiky pobývá na základě povolení k trvalému pobytu, je povinna se příslušnému matričnímu úřadu prokázat průkazem o povolení k pobytu⁵⁾ a k tiskopisu uvedenému v § 23 připojit

- a) rodný list,
- b) doklad o státním občanství,
- c) potvrzení o osobním stavu,
- d) pravomocný rozsudek o rozvodu manželství, je-li rozvedená, nebo úmrtní list zemřelého manžela, je-li ovdovělá, anebo úmrtní list zemřelého partnera, zaniklo-li partnerství smrtí druhého partnera, nebo úředně ověřený výpis z knihy registrovaného partnerství o tom, že partnerství bylo zrušeno rozhodnutím soudu.

(2) Jestliže je osoba, která chce vstoupit do partnerství, cizincem a nemá povolen trvalý pobyt na území České republiky, je povinna příslušnému matričnímu úřadu prokázat svoji totožnost a k tiskopisu uvedenému v § 23 připojit doklady stanovené

⁴⁾ § 20 zákona č. 40/1993 Sb., o nabytí a pozbytí státního občanství České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁾ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

v odstavci 1 písm. a) až d) a potvrzení o oprávněnosti pobytu na území České republiky vydané Policií České republiky, které není k datu prohlášení starší sedmi pracovních dnů.

(3) Jestliže je osoba, která chce vstoupit do partnerství, státním příslušníkem jednoho nebo více členských států Evropské unie, je povinna příslušnému matričnímu úřadu prokázat svoji totožnost a k tiskopisu uvedenému v § 23 připojit doklady stanovené v odstavci 1 písm. a) až d).

(4) Doklady uvedené v odstavcích 1 až 3 nebo obdobné doklady nepředkládá osoba, která chce vstoupit do partnerství, doloží-li potvrzením cizího státu, že tento stát takové doklady nevydává.

(5) U osoby, která chce vstoupit do partnerství a které byl udělen azyl,⁶⁾ může příslušný matriční úřad připustit, aby doklady uvedené v odstavcích 1 až 3 nahradila čestným prohlášením.

§ 26

(1) Pokud osoba, která chce vstoupit do partnerství, nemluví nebo nerozumí česky, nebo je neslyšící anebo němá, je při prohlášení nutná přítomnost tlumočnicka.⁷⁾ Účast tlumočnicka zajišťuje na vlastní náklady jedna z osob, které chtějí vstoupit do partnerství, nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak.⁸⁾

(2) Nejde-li o tlumočnicka zapsaného v seznamu znalců a tlumočnicků, musí tlumočnick složit do rukou matrikáře slib ve znění uvedeném ve zvláštním právním předpisu.⁷⁾

Hlava VIII

Kniha registrovaného partnerství

§ 27

(1) Kniha registrovaného partnerství je vytvořena z předem svázaných stanovených tiskopisů.

(2) Údaje v knihách registrovaného partnerství jsou neveřejné.

(3) Příslušný matriční úřad je povinen zabezpečit ochranu knihy registrovaného partnerství před zneužitím údajů v ní obsažených a před jejím zničením nebo poškozením.

⁶⁾ Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁾ Zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících.
Zákon č. 155/1998 Sb., o znakové řeči a o změně dalších zákonů.

⁸⁾ § 86 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění zákona č. 110/1988 Sb., zákona č. 118/1990 Sb. a zákona č. 360/1999 Sb.

(4) Kniha registrovaného partnerství zůstane po provedení posledního zápisu uložena u příslušného matričního úřadu po dobu 75 let a poté se předá k archivaci příslušnému archivu.

§ 28

(1) Do knihy registrovaného partnerství se zapisují prohlášení a dále

- a) jména a příjmení, popřípadě rodná příjmení, den, měsíc, rok a místo narození, rodná čísla, osobní stav a státní občanství partnerů,
- b) den, měsíc, rok a místo prohlášení,
- c) jména a příjmení, popřípadě rodná příjmení, den, měsíc, rok a místo narození rodičů partnerů,
- d) datum zápisu a podpis matrikáře,
- e) rozhodnutí soudu o zániku partnerství,
- f) další skutečnosti, jimiž se mění a doplňují zápisy provedené v knize registrovaného partnerství.

(2) Příjmení žen se zapisuje v souladu s pravidly českého pravopisu. Při zápisu prohlášení lze na základě žádosti ženy, jíž se prohlášení týká, uvést v knize registrovaného partnerství její příjmení v mužském tvaru, jde-li o

- a) cizinku,
- b) občanku, která má bydliště v cizině,
- c) občanku, jejíž partnerka je cizinka, nebo
- d) občanku, která je jiné než české národnosti.

(3) Žádost o užívání příjmení v mužském tvaru lze podat u příslušného matričního úřadu a lze ji podat i zpětně, byl-li již zápis prohlášení v knize registrovaného partnerství proveden; podání žádosti není časově omezeno.

§ 29

(1) Zápisy do knihy registrovaného partnerství se provádějí na základě

- a) protokolu o prohlášení,
- b) veřejných listin.

(2) Zapisované údaje matrikář ověří z dokladů potřebných k prohlášení.

(3) Jsou-li podklady k provedení zápisu do knihy registrovaného partnerství neúplné a nelze-li údaje pro zápis zjistit od osob, jichž se zápis týká, je příslušný matriční úřad oprávněn, aby údaje, které jsou pro zápis rozhodující, požadoval i na jiných osobách, pokud jsou jim známy.

(4) Při splnění podmínek uvedených v odstavci 3 může příslušný matriční úřad požádat o poskytnutí údajů z informačního systému evidence obyvatel, a to v rozsahu údajů zapisovaných do knihy registrovaného partnerství. Provozovatel tohoto systému je povinen tyto údaje příslušnému matričnímu úřadu poskytnout.

§ 30

(1) Zápisy do knihy registrovaného partnerství, dodatečné záznamy a opravy k těmto zápisům se provádějí na základě veřejných listin.

(2) Veřejné listiny, které slouží jako podklad pro zápisy do knihy registrovaného partnerství, opravy a dodatečné záznamy tvoří sbírku listin.

(3) Příslušný matriční úřad předá sbírku listin za uplynulý kalendářní rok vždy nejpozději do konce února následujícího roku příslušnému krajskému úřadu k úschově.

(4) Příslušný matriční úřad jedenkrát měsíčně předává krajskému úřadu k založení do sbírky listin vedené u krajského úřadu listiny, na jejichž podkladě provedl opravy či dodatečné záznamy v knize registrovaného partnerství.

§ 31

(1) Příslušný matriční úřad uloží sbírku listin odděleně od knihy registrovaného partnerství. Příslušný matriční úřad a krajský úřad jsou povinni zabezpečit ochranu sbírky listin před zneužitím údajů v ní obsažených a před jejím zničením nebo poškozením.

(2) Je-li osvědčen právní zájem a nelze-li zjistit údaj z knihy registrovaného partnerství, popřípadě je-li vznesena námitka o správnosti zápisu v knize registrovaného partnerství, vydá příslušný matriční úřad nebo krajský úřad potvrzení o údajích uváděných ve sbírce listin.

(3) Sbírka listin za kalendářní rok, ve kterém byla pořízena, zůstane uložena u krajského úřadu po dobu 75 let a poté se předá k archivaci příslušnému archivu.

§ 32

(1) Za veřejnou listinu podle tohoto zákona se považuje listina, která osvědčuje skutečnosti zapisované do knihy registrovaného partnerství, pokud byla vydána státním orgánem nebo orgánem územní samosprávy v mezích jejich pravomoci, nebo listina, která byla zvláštním právním předpisem za veřejnou listinu prohlášena, anebo listina, která se za veřejnou považuje podle zvláštního právního předpisu nebo podle mezinárodní smlouvy.

(2) Listiny vydané orgány cizího státu, které v místě, kde byly vydány, platí za veřejné listiny a které jsou podkladem pro zápis nebo dodatečný záznam anebo opravu zápisu v knize registrovaného partnerství, se předkládají s úředním překladem do českého jazyka⁷⁾.

(3) Listiny uvedené v odstavci 2 musí být opatřeny předepsanými ověřenými⁹⁾.

§ 33

(1) Příslušný matriční úřad nebo krajský úřad na žádost vydá potvrzení o údajích uváděných ve sbírce listin, nebo povolí nahlédnout do sbírky listin a činit výpisy nebo

⁹⁾ § 52 zákona č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním.

opisy z ní v přítomnosti matrikáře nebo zaměstnance kraje pověřeného činností na úseku matrik

- a) fyzické osobě, které se zápis týká, nebo jejímu zplnomocněnému zástupci,
- b) pro úřední potřebu orgánů moci výkonné a orgánů územní samosprávy; jiným orgánům a právníkům a fyzickým osobám, pokud je jim zákonem svěřen výkon veřejné moci,
- c) zastupitelskému úřadu cizího státu v České republice,
- d) fyzické nebo právnické osobě, pokud prokáže na vydání potvrzení nebo na nahlédnutí do sbírky listin právní zájem.

(2) Matrikář nebo zaměstnanec kraje pověřený činností na úseku matrik je oprávněn vyzvat osobu, která žádá o povolení k nahlédnutí do sbírky listin nebo o povolení výpisu nebo opisu z ní, aby prokázala svou totožnost. Osoba je povinna výzvě vyhovět.

§ 34

(1) Po provedení zápisu do knihy registrovaného partnerství se vydává doklad o partnerství, který obsahuje

- a) den, měsíc, rok a místo prohlášení o vstupu do partnerství,
- b) jména, příjmení, popřípadě rodná příjmení partnerů a jejich rodná čísla,
- c) den, měsíc, rok a místo narození partnerů,
- d) osobní stav partnerů,
- e) jména, příjmení, popřípadě rodná příjmení rodičů partnerů,
- f) datum, jméno, příjmení a podpis matrikáře, označení příslušného matričního úřadu a otisk úředního razítka příslušného matričního úřadu, který doklad vydává.

(2) Příslušný matriční úřad vydá doklad o partnerství fyzické osobě, které se zápis týká, nebo jejímu zplnomocněnému zástupci.

§ 35

(1) Příslušný matriční úřad na žádost vydá doklad o partnerství nebo povolí nahlédnout do knihy registrovaného partnerství a činit výpisy nebo opisy z nich v přítomnosti matrikáře

- a) fyzické osobě, které se zápis týká, nebo jejímu zplnomocněnému zástupci,
- b) pro úřední potřebu orgánů moci výkonné a orgánů územní samosprávy; jiným orgánům a právníkům a fyzickým osobám, pokud je jim zákonem svěřen výkon veřejné moci,
- c) zastupitelskému úřadu cizího státu v České republice,
- d) fyzické nebo právnické osobě, pokud prokáže na vydání dokladu o partnerství nebo na nahlédnutí do knihy registrovaného partnerství právní zájem.

(2) Matrikář je oprávněn vyzvat osobu, která žádá o povolení k nahlédnutí do knihy registrovaného partnerství nebo o povolení k výpisu nebo opisu z ní, aby prokázala svou totožnost. Osoba je povinna výzvě vyhovět.

(3) Požádá-li fyzická osoba, které se zápis týká, nebo její zplnomocněný zástupce o vydání dokladu o partnerství písemně, musí být podpis osoby na písemné žádosti a případně i na plné moci úředně ověřen.

Hlava IX

Vymezení některých pojmů a postupu příslušného matričního úřadu

§ 36

(1) Zápisem do knihy registrovaného partnerství se rozumí zapsání údajů o partnerství podle časové posloupnosti prohlášení.

(2) Dodatečným záznamem do knihy registrovaného partnerství se rozumí zapsání změn skutečností po uzavření zápisu.

(3) Opravou zápisu v knize registrovaného partnerství se rozumí opravení chybných či nesprávných údajů v zápisu nebo v dodatečném záznamu.

(4) Zápis, dodatečný záznam nebo oprava zápisu v knize registrovaného partnerství jsou uzavřeny podpisem matrikáře a uvedením data, kdy byly provedeny.

§ 37

Jestliže se kniha registrovaného partnerství nebo sbírka listin ztratí nebo zničí, zajistí příslušný matriční úřad a krajský úřad jejich obnovení podle zvláštního právního předpisu¹⁰⁾.

§ 38

Partnerství se zapisuje na místo rodinného stavu v občanském průkazu partnera a v jiných veřejných listinách, ve kterých je rodinný stav uváděn.

§ 39

Působnosti stanovené krajskému úřadu nebo příslušnému matričnímu úřadu podle tohoto zákona jsou výkonem přenesené působnosti.

§ 40

Ministerstvo stanoví vyhláškou

- a) příslušné matriční úřady, před kterými lze učinit prohlášení o vstupu do partnerství,
- b) technický způsob vedení knihy registrovaného partnerství,
- c) vedení sbírky listin a vydávání potvrzení o údajích uváděných v ní,
- d) postup při vydávání dokladu o partnerství,
- e) postup při zasílání dokladu o partnerství do ciziny,

¹⁰⁾ § 55 zákona č. 301/2000 Sb.

- f) způsob uvádění příjmení žen v knize registrovaného partnerství a na dokladu o partnerství,
- g) postup při předávání knihy registrovaného partnerství a sbírek listin k archivaci,
- h) vzory tiskopisů k prohlášení. **(24)**

Příloha č. 4

Malý přehled zaznamenávající proces dekriminalizace homosexuality ve světě

Vnější proces legalizace homosexuality kupodivu příliš nesouvisel s politickým režimem uvnitř států. Důkazem toho je např. naše republika a Maďarsko, kde k ní došlo r. 1961, nebo naopak Anglie, kde ještě roku 1984 platil zákon z r. 1967 o tom, že dobrovolný homosexuální styk mezi staršími lidmi nad 21 let sice není považován za zločin, ale nadále se na něj pohlíží jako na nemorální.

1961: Illinois, Maďarsko, Československo

1967: Anglie a Wales

1968: Bulharsko, Německá spolková republika

1971: Finsko, Rakousko

1972: Norsko, Jižní Austrálie

1973: Malta

1976: Australské hlavní území

1977: čtyři autonomie v Jugoslávii - Slovinsko, Vojvodina, Chorvatsko, Černá hora

1980: Skotsko, Viktorie (Austrálie)

1982: Severní Irsko

1983: Australské severní území, Guernsey

1984: Kuba, Nový jižní Wales

1986: Aotearoa Nový Zéland

1989: Západní Austrálie, Lichtenštejnsko

1990: Queensland, Jersey

1991: Ukrajina, Hongkong

1992: Lotyšsko, Estonsko, Gibraltar, ostrov Man

1993: Ruská federace, Litva, Irsko, Kazachstán

1994: Srbsko, Bermudy

1995: Albánie, Kypr, Moldávie

Homosexuální styky dodnes nebyly povoleny v Tasmánii a asi v polovině států USA; do roku 1994 bylo těchto států v USA 23. Nadále existuje zákaz propagace homosexuality ve Finsku a v Lichtenštejnsku; v Rakousku tento zákon pozbyl platnost v roce 1996.

Trend evropských zemí s delší demokratickou tradicí však v otázce podpory stejnopohlavně zaměřených občanů nekončí pouhým odrestněním homosexuálních aktivit. V roce 1994 vyzval Evropský parlament EU na základě doporučení Výboru pro občanské svobody a vnitřní záležitosti členské státy k tomu, aby uskutečnily legislativní opatření na ochranu homosexuálního soužití. Jako trestnou ustanovily také diskriminaci homosexuálních jedinců v jakýchkoli oblastech společného života tyto státy: Norsko (1993), Francie (1985), Dánsko (1989), Švédsko (1994), Irsko (1989) a Nizozemí (1992). (8)